

Reserves en voorzieningen
provincie Limburg
Deel II: rapport van bevindingen

16 oktober 2007

ISBN 978-90-8768-008-4

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Beleidskader met betrekking tot reserves en voorzieningen	6
2.1	Financiële verordening	6
2.2	Beleidsnota reserves en voorzieningen	6
2.3	Reserves en voorzieningen per 1 januari 2004	10
3	Beleidsuitvoering	18
3.1	Begrotingsjaar 2004	18
3.1.1	Coalitieakkoord 2003-2007	18
3.1.2	Begroting 2004	20
3.1.3	Voorjaarsrapportage 2004	22
3.1.4	Voortgangsrapportage 1 ^e halfjaar 2004	22
3.1.5	Jaarstukken 2004	23
3.1.6	Accountantsrapport 2004	28
3.2	Begrotingsjaar 2005	30
3.2.1	Begroting 2005	30
3.2.2	Voorjaarsnota 2005	32
3.2.3	Voortgangsrapportage 1 ^e halfjaar 2005	33
3.2.4	Jaarstukken 2005	36
3.2.5	Accountantsrapport 2005	42
3.3	Begrotingsjaar 2006	44
3.3.1	Begroting 2006	44
3.3.2	Voorjaarsnota 2006	48
3.3.3	Voortgangsrapportage 1 ^e halfjaar 2006	49
3.3.4	Jaarstukken 2006	50
3.3.5	Accountantsrapport 2006	60
Bijlage 1	Overzichten verloop reserves	62
Bijlage 2	Overzicht baten en lasten reserves	66
Bijlage 3	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen	74
Bijlage 4	Overzicht reserves en voorzieningen 2004	84
Bijlage 5	Toetsingscriteria FMP	86

1 Inleiding

De Zuidelijke Rekenkamer heeft binnen de provincie Limburg onderzoek verricht naar de invulling en uitvoering van het provinciale beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen en de informatievoorziening aan Provinciale Staten hieromtrent.

De resultaten van dit onderzoek zijn in twee deelrapporten verwerkt. Deel I betreft een bestuurlijke rapportage. Na een inleidend hoofdstuk, waarin de context, de aanleiding, de probleemstelling en de onderzoeksaanpak worden toegelicht, worden in deze rapportage de onderzoeksbevindingen samengevat en worden de conclusies waartoe het onderzoek heeft geleid uiteengezet. Vervolgens wordt antwoord gegeven op de hoofdvragen van het onderzoek en worden naar aanleiding daarvan enkele aanbevelingen geformuleerd. Tot slot bevat de rapportage de bestuurlijke reactie op het onderzoek en een nawoord van de rekenkamer.

In het voorliggende rapport, deel II, worden de onderliggende bevindingen van het onderzoek, voortgekomen uit dossieronderzoek en interviews met betrokkenen binnen de provincie, weergegeven. Aan de orde komen het beleidskader met betrekking tot reserves en voorzieningen (hoofdstuk 2) en de beleidsuitvoering (hoofdstuk 3).

Voor het in kaart brengen van de beleidsuitvoering zijn alle relevante documenten die inzicht geven in de uitvoering van dit beleid verzameld en geanalyseerd. Het betreft met name documenten uit de P&C-cyclus: voorjaarsnota's, programma-begrotingen inclusief relevante wijzigingen daarin, voortgangsrapportages en de jaarstukken (jaarverslag, jaarrekening en rapport van bevindingen van de accountant bij de jaarrekening). Passages uit deze documenten die betrekking hebben op reserves en voorzieningen zijn op chronologische volgorde bijeengebracht in voorliggend document. Op basis daarvan heeft de rekenkamer een eerste beeld verkregen van de uitvoering van het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen.

Om dit beeld te verifiëren en nog openstaande vragen te beantwoorden zijn vervolgens verdiepende interviews gehouden met betrokkenen binnen de provincie. Waar mogelijk zijn bevindingen uit deze interviews in voorliggend rapport verwerkt.

2 Beleidskader met betrekking tot reserves en voorzieningen

2.1 Financiële verordening

In artikel 12 van de Financiële verordening is vastgelegd dat GS in de kadernota¹ een passage opnemen over de reserves en voorzieningen en deze ter behandeling en vaststelling aanbieden aan PS. Daarbij moet in ieder geval worden ingegaan op:

- de vorming en aanwending van reserves en voorzieningen;
- de toerekening en verwerking van rente over de reserves en de voorzieningen.

In de toelichting bij de Financiële verordening wordt ten aanzien van artikel 12 het volgende opgemerkt:

‘Een belangrijk beleidsmatig aspect betreft de omvang van het eigen vermogen. Het eigen vermogen van de provincie bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves. Hoe groot moet het eigen vermogen zijn om risico’s op te vangen en gaan we een investering financieren door belastingverhoging of door het interen op het eigen vermogen, zijn financieel beleidsmatige vragen die thuishoren bij Provinciale Staten.’

Verder wordt aangegeven dat PS in de kadernota het kader voor de omvang van de reserves kunnen vaststellen. Tot slot wordt opgemerkt dat kaders stellen voor voorzieningen veelal niet aan de orde is, omdat voorzieningen een verplichtend karakter hebben. Wel wordt het inzichtelijk geacht in de kadernota in te gaan op de voorzieningen.

Met betrekking tot de Financiële verordening is in een interview met betrokkenen binnen de provincie opgemerkt, dat deze in 2007 geactualiseerd zal worden. Ten aanzien van de huidige versie zijn de geïnterviewden van mening dat daarin beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen (te) summier is uitgewerkt en dit, gezien het belang van reserves en voorzieningen, bij de actualisatie nadere aandacht behoeft. Volgens de geïnterviewden zal daarbij het bredere perspectief van de totale financiële structuur van de provincie als uitgangspunt dienen.

2.2 Beleidsnota reserves en voorzieningen

In de beleidsnota reserves en voorzieningen worden de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het omgaan met reserves en voorzieningen door de provincie beschreven. Deze beleidsuitgangspunten zijn gebaseerd op de vigerende wet- en

¹ In de praktijk wordt in de provincie Limburg gesproken van voorjaarsnota.

regelgeving (BBV, Financiële verordening) en de afspraken die in het coalitieakkoord 2003-2007 met betrekking tot een aantal reserves zijn gemaakt.

Na een beschrijving van de functies van reserves en voorzieningen en het wettelijk kader (BBV) wordt in de nota de specifiek Limburgse invulling van het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen weergegeven.

Allereerst wordt voorgesteld de reserves op de balans te (her)groeperen naar drie categorieën: (1) algemene reserve, (2) vrij aanwendbare bestemmingsreserves en (3) gebonden bestemmingsreserves. Wat betreft de voorzieningen wordt voorgesteld onderscheid te maken naar: (1) risicovoorzieningen, (2) lastenegaliserende voorzieningen en (3) voorzieningen met betrekking tot middelen van derden. Vervolgens worden deze categorieën kort toegelicht.

Ten aanzien van de vrij aanwendbare bestemmingsreserves wordt onder meer opgemerkt dat hierbij per definitie sprake is van beleidsvrijheid en PS altijd de mogelijkheid hebben om via een daartoe strekkend besluit de bestemming van deze reserves te wijzigen. Verder wordt opgemerkt dat de spaarfunctie in principe intact blijft en de nieuwe Bestemmingsreserve Majeure Projecten hiervoor met ingang van 2004 de eerst aangewezen reserve is.

Met betrekking tot de gebonden bestemmingsreserves wordt opgemerkt dat bij deze categorie géén of in mindere mate sprake is van beleidsvrijheid voor PS bij de vorming/aanwending. Bij deze categorie zijn ook de reserves ondergebracht die worden aangehouden voor de dekking van kapitaallasten van activa die de provincie reeds bezit.

Ten aanzien van risicovoorzieningen wordt aangegeven dat deze worden ingesteld met het oog op lasten die voortvloeien uit per balansdatum bestaande risico's, verplichtingen of verliezen waarvan de omvang onzeker is, maar redelijkerwijs wel in te schatten. Zijn deze risico's (nog) niet kwantificeerbaar dan wordt ook (nog) geen voorziening ingesteld. Wel dient dit risico dan te worden vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Over lasten-egaliserende voorzieningen wordt opgemerkt dat deze betrekking hebben op verplichtingen, die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten (bijvoorbeeld groot onderhoud). De voorzieningen strekken tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorts worden de resultaten van de 'herijking' van reserves en voorzieningen beschreven. Aangegeven wordt dat ervan wordt uitgegaan dat bij de start van iedere nieuwe coalitieperiode een integrale herijking van alle reserves en voorzieningen zal plaatsvinden. Daarbij dient de aandacht zich te richten op beperking in aantal, de onderbouwing van de noodzakelijke/wenselijke omvang alsmede de algemene en specifieke spelregels ten aanzien individuele reserves en

voorzieningen. Tot slot wordt opgemerkt dat periodieke herijking van reserves en voorzieningen een belangrijk onderdeel van het financiële beleidskader vormt.

Bij de herijking zijn de reserves en voorzieningen op balansdatum ultimo 2003 als uitgangspunt genomen. Het betroffen 18 reserves en 7 voorzieningen. Als gevolg van het BBV zijn met ingang van 2004 31 'nieuwe' voorzieningen gevormd voor nog niet bestede doeluitkeringsmiddelen en zijn 4 voormalige waarborgsommen als voorziening gekwalificeerd. Daarmee kwamen de voorzieningen op een aantal van 42. Met de herijking is het aantal reserves teruggebracht van 18 naar 12 en het aantal voorzieningen² van 42 naar 38.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen na herijking, met uitzondering van de voorzieningen met betrekking tot middelen van derden (vallen buiten het onderzoek).

	Saldo 1-1-2004
Eigen vermogen	€
Algemene reserve, buffer	22.689.011
Algemene reserve, restant	36.072.847
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves:	
Reserve Majeure Projecten	0
Reserve Grote Infrastructurele Werken (GIW)	45.206.451
Reserve A2 ondertunneling	17.950.000
Egalisatiereserve Gladheidsbestrijding	295.108
Reserve knelpunten economisch beleid	1.194.308
Gebonden bestemmingsreserves:	
Egalisatiereserve BTW-Compensatiefonds (BCF)	4.028.464
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten BCF	8.230.000
Bestemmingsreserve Bodemsanering Vinkenslag	1.006.066
Bestemmingsreserve Impulsfinanciering tUL	5.000.000
Bestemmingsreserve bijstorting aandelenkapitaal LIOF	7.200.721
Egalisatiereserve grondwaterbeheer	442.096
Subtotaal eigen vermogen	149.315.072
Vreemd vermogen	
Risicovoorzieningen:	
Voorziening dubieuze debiteuren	638.192
Lastenegaliserende voorzieningen:	
Voorziening uitkering ex-statenleden	371.825
Voorziening onderhoud provinciale gebouwen	3.929.843
Voorzieningen mbt middelen van derden:	91.393.826
Subtotaal vreemd vermogen	96.333.686
Totaal EV en VV	245.648.758

² Inclusief voorzieningen met betrekking tot middelen van derden.

Tot slot worden in de beleidsnota reserves en voorzieningen de individuele reserves en voorzieningen behandeld. Bij de reserves en voorzieningen waarvan voorgesteld wordt ze te handhaven dan wel nieuw in te stellen, worden het nut, de noodzaak, de wenselijke/noodzakelijke omvang en de bijzondere spelregels toegelicht. In paragraaf 2.3 worden de betreffende reserves en voorzieningen weergegeven.

Uit interviews met betrokkenen binnen de provincie is naar voren gekomen dat de beleidsnota reserves en voorzieningen een uitvloeisel is van het coalitieakkoord 1999-2003 en onduidelijkheid over de omgang met reserves en voorzieningen destijds aanleiding is geweest voor het opstellen van de nota. Opgemerkt is dat zowel bij GS als PS de behoefte bestond om de historisch gegroeide portefeuille aan reserves en voorzieningen te evalueren. Dit is uitgemond in een herijking van alle op dat moment bestaande reserves en voorzieningen; nut en noodzaak zijn opnieuw vastgesteld. De geïnterviewden hebben aangegeven, dat PS, door in te stemmen met de nota, tot de instelling van de nieuwe reserves en voorzieningen hebben besloten en de instelling van de reserves en voorzieningen die zijn blijven bestaan opnieuw hebben bekrachtigd. Alle 'oude' instellingsbesluiten en regelgeving zijn daarmee komen te vervallen.

De beleidsnota reserves en voorzieningen is op 17 mei 2004 behandeld in de commissie Financiën en Algemene Zaken (SCFAZ). Dit heeft tot een tweetal verzoeken geleid:

- jaarlijks in de programmabegroting een paragraaf aan de materie reserves en voorzieningen wijden;
- een overzicht waarin per vrij aanwendbare reserve het besluitvormingstraject wordt aangegeven en hoe uit die reserve kan worden geput.

De rekenkamer heeft geconstateerd dat aan het eerste verzoek niet is voldaan. In een interview met betrokkenen binnen de provincie is aangegeven, dat er geen aparte paragraaf reserves en voorzieningen in de begroting is opgenomen, omdat reserves en voorzieningen in de paragraaf Weerstandsvermogen al aan de orde (dienen te) komen.

PS hebben op 28 mei 2004 ingestemd met de uitgangspunten en de voorstellen met betrekking tot de individuele reserves en voorzieningen zoals verwoord in de beleidsnota reserves en voorzieningen provincie Limburg 2004 en met het voorstel de nota als beleidskader voor het reservebeleid in de coalitieperiode 2003 - 2007 te hanteren.

Uit de interviews is naar voren gekomen dat de nota na vaststelling door PS in de onderzoeksperiode (2004 tot en met 2006) niet meer geactualiseerd is, maar dat dit voor 2007 op de agenda staat. Naar de mening van de geïnterviewden wordt daarmee tegemoet gekomen aan het uitgangspunt om het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen eens in de vier jaar te actualiseren.

2.3 Reserves en voorzieningen per 1 januari 2004

Algemene reserve (omvang per 1-1-2004: € 44,26 mln.)

Met betrekking tot de algemene reserve wordt verwezen naar een sonderende notitie³ die de commissie FAZ op 7 juli 2003 heeft besproken. In de notitie wordt de noodzakelijke omvang van de algemene reserve en de instelling van een fonds Majeure Projecten aan de orde gesteld. Voorgesteld wordt de streefomvang van de algemene reserve te relateren aan de totale budgetomvang van de begroting en het percentage, conform het landelijke gemiddelde, op 10% vast te stellen. In de beleidsnota reserves en voorzieningen wordt aangegeven dat de budgetomvang van de begroting 2004 circa € 310 miljoen bedraagt. Dit betekent een streefomvang van de algemene reserve van minimaal € 30 miljoen.

Vervolgens wordt opgemerkt dat volgens een bepaling van het ministerie van BZK in verband met het sluitend maken van de begroting structureel over maximaal 1/30 deel van de algemene reserve mag worden beschikt. In de primitieve meerjarenbegroting 2004-2007 zijn voor het sluitend maken van de begroting de volgende toevoegingen/onttrekkingen opgenomen (bedragen x € 1 miljoen): 2004: overschot 1,54, 2005: tekort 2,90, 2006: overschot 0,49 en 2007: overschot 0,76. Per saldo een tekort van € 0,11 miljoen.

Aangegeven wordt dat voor zover de algemene reserve de streefomvang niet bereikt alle voordelige saldi uit de programmarekening primair zullen worden aangewend om deze omvang wel te bereiken. PS wordt daarom voorgesteld in het kader van de bestemming van het batig rekeningsaldo 2003 een bedrag van € 7,3 miljoen aan de algemene reserve toe te voegen, zodat de streefnorm in de coalitieperiode wordt bereikt.

Tot slot wordt opgemerkt dat de algemene reserve, in tegenstelling tot de vorige coalitieperiode, de komende jaren géén spaarfunctie voor nieuwe projecten meer kent, maar dat deze functie is overgenomen door de bij gelegenheid van het coalitieakkoord 2003-2007 ingestelde reserve Majeure Projecten.

Reserve Majeure Projecten (omvang per 1-1-2004: € nihil)

Opgemerkt wordt dat ter uitvoering van het coalitieakkoord 2003-2007 in de programmabegroting 2004 rekening is gehouden met de vorming van deze reserve. Het doel is een spaarpot te vormen waarmee financieel adequaat gereageerd kan worden op projectvoorstellen die financiële bijdragen van de provincie vragen. Daarmee neemt de reserve de traditionele spaarfunctie van de algemene reserve over. Voorgesteld wordt de reserve op voorhand te voeden tot een bedrag van € 13 miljoen (4 x € 3,25 miljoen) door bestemming van de geprognosticeerde

³ Notitie 'Omvang algemene reserve en instelling van fonds Majeure Projecten'. Nadere uitwerking financieel kader coalitieakkoord 2003-2007, 24 juni 2003.

begrotingoverschotten in de jaren 2004 t/m 2007 van de meerjarenbegroting en daarnaast alle voordelige rekeningresultaten aan deze reserve toe te voegen. Wat dit laatste betreft wordt opgemerkt dat vanuit het batige saldo van de jaarrekening 2003 een additionele toevoeging van circa € 3,2 miljoen kan plaatsvinden, zodat in de coalitieperiode dan in totaal ruim € 16 miljoen beschikbaar is.

Met betrekking tot de aanwendingsrichting van de reserve wordt opgemerkt dat deze wordt bepaald door de definitie van het begrip majeur project. In de sonderende notitie, besproken door de SCFAZ op 7 juli 2003, zijn aan het begrip 'majeur' een aantal algemene voorwaarden gesteld: er moet sprake zijn van een hoge bestuurlijke relevantie, het project moet een (in financiële zin) substantiële omvang hebben én er moet een aantoonbare relatie zijn met de thematische aanpak van de programmabegroting. Verder wordt in de notitie voorgesteld de reserve in principe alleen in te zetten voor (activeerbare) investeringsuitgaven en níet voor incidentele dan wel structurele exploitatie-uitgaven.

In de beleidsnota reserves en voorzieningen wordt voorts opgemerkt dat het huidige coalitieakkoord zich kenmerkt door een sterk accent op uitvoering van beleid. Consequentie hiervan is dat harde eisen worden gesteld aan projectvoorstellen om een beroep op deze reserve te kunnen doen. Aangegeven wordt dat de eisen betrekking hebben op:

- de bestuurlijke prioriteitstelling, blijkende uit een expliciete vermelding in de thematiek van de vigerende programmabegroting;
- de kwaliteit van de projectbeschrijving en -fasering;
- aantoonbare uitvoeringsgereedheid, en
- projectgewijs bestuurlijk besluitvormingstraject.

In het coalitieakkoord wordt het standpunt ingenomen dat gedacht kan worden aan investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van het buitengebied en van capaciteits- en veiligheidsmaatregelen in de bestaande verkeersinfrastructuur. Tot slot wordt in de beleidsnota reserves en voorzieningen met betrekking tot de reserve Majeure Projecten aangegeven dat het in de bedoeling ligt jaarlijks bij gelegenheid van de voorjaarsnota én de midterm-review in 2005 besluitvorming over de aanwending van deze reserve te vragen.

Reserve Grote Infrastructurele Werken (omvang per 1-1-2004: € 45,2 mln.)

Ten aanzien van de reserve GIW wordt vermeld, dat PS in 1997 tot de instelling van deze reserve hebben besloten, met als doel een financiële waarborg op langere termijn te creëren voor de uitvoering van een meerjarig infrastructureel projectenprogramma. In het betreffende statenvoorstel werd rekening gehouden met een totaal van ruim € 104,3 miljoen aan benodigde middelen. Voorts hebben PS een voedingsscenario vastgesteld. Overeenkomstig dit scenario zouden de middelen in de periode 1997-2004 gegenereerd moeten worden uit (bedragen x € 1 miljoen): overheveling van andere reserves en voorzieningen (42,5), bijdragen van derden (22,2), bijdragen algemene middelen (15,9), bijdragen uit bestaande exploitatie- en

investeringsbudgetten (14,7), meeropbrengst provinciale opcentenheffing (4,5) en reservering batige rekeningsaldi (4,5).

Vervolgens wordt vermeld dat vanaf de instelling een aantal projecten (conform statenbesluit) separaat aan PS ter (co)financiering vanuit de reserve GIW ter besluitvorming zijn voorgelegd. Over de voortgang van het projectenprogramma, zo wordt opgemerkt, worden PS periodiek via de statencommissie Verkeer Water en Milieu (SCVWM) geïnformeerd. Tot slot wordt aangegeven dat naar de huidige inzichten het projectenprogramma binnen de met PS afgesproken financiële kaders van de reserve GIW kan worden gerealiseerd.

Reserve A2-ondertunneling Maastricht c.a. (omvang per 1-1-2004: € 17,95 mln.)

Aangegeven wordt dat PS op 21-02-2003 besloten hebben tot vorming van deze reserve, die in 2003 is gevoed uit het bovenmatige deel van de algemene reserve (initiële storting van € 17,1 miljoen) en de overeengekomen rentebijbeschrijving van 5% (€ 0,85 miljoen). Voorts wordt gemeld dat:

- in de jaren 2004 tot en met 2008 een toevoeging van 5% (gelijk aan rentebijbeschrijving) over het saldo op 1 januari van dat jaar plaatsvindt;
- in 2005 een extra toevoeging van € 0,75 miljoen plaatsvindt;
- een en ander integraal in de meerjarenbegroting 2004-2007 wordt verwerkt;
- naar huidige inzichten de provinciale bijdragen in de jaren 2006 tot en met 2008 tot uitbetaling komen (€ 7,5, € 7,5 en € 7,8 miljoen);
- de reserve ultimo 2008 volledig uitgeput zal zijn en in beginsel opgeheven kan worden.

Egalisatiereserve gladheidsbestrijding (omvang per 1-1-2004: € 0,30 mln.)

Vermeld wordt dat bij gelegenheid van de kadernota meerjarenbegroting 2002-2005⁴ de egalisatievoorziening kosten gladheidsbestrijding omgezet is in een egalisatiereserve. Doel van de reserve is te bewerkstelligen de kosten van de gladheidsbestrijdingsactiviteiten, die afhankelijk van weersomstandigheden een sterk fluctuerend verloop te zien kunnen geven, gelijkmatig te belasten in de exploitatierekeningen van de verschillende dienstjaren. Voorgesteld wordt de omvang van de reserve te maximeren en de huidige maximale omvang van € 1,0 miljoen te handhaven.

Reserve knelpunten economisch beleid (omvang per 1-1-2004: € 1,19 mln.)

Ten aanzien van deze reserve wordt opgemerkt, dat deze oorspronkelijk is ingesteld met het oog op het wegnemen van knelpunten bij acquisitie van nieuwe bedrijven naar Limburg en de inzet gekoppeld is aan de Knelpuntenregeling. Deze regeling houdt in dat aan bedrijven of instellingen die zich in Limburg vestigen een financiële tegemoetkoming kan worden geleverd in de investeringen óf in de kosten van scholing. De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 100.000 per bedrijf, met uitzondering van vestigingen in gebieden die op de Europese steunkaart zijn

⁴ PS-besluit van 23 mei 2001.

opgenomen. Voor Limburg zijn dat de (voormalige) gemeenten Maasbracht, Echt, Susteren, Born, Sittard, Stein, Beek, Nuth, Heerlen, Landgraaf en Kerkrade.

Voorgesteld wordt voor de reserve een overeenkomstig terugsluisbeleid te laten gelden zoals voor de reserve algemeen economisch beleid tot en met 2003 gold en overeenkomstig deze reserve GS te machtigen ten laste van de reserve uitgaven te doen dan wel verplichtingen aan te gaan. Voorts wordt nog opgemerkt dat:

- sprake is van een directe relatie met het in de productiebegroting (speerpunt 624) geraamde structurele exploitatiebudget knelpuntenfonds ten bedrage van € 259.472;
- in het kader van de bestemming van het batige saldo van de jaarrekening 2003 het niet-benutte budget van 2003 aan de reserve wordt toegevoegd, waarmee het saldo op ruim € 1,45 miljoen komt. Daarvan is een bedrag van € 1,0 miljoen geoormerkt ten behoeve van een specifieke toezegging (Sabic) waarvoor echter nog geen formele toekenning heeft plaatsgehad.

Egalisatiereserve BTW-Compensatiefonds (BCF) (omvang per 1-1-2004: € 12,26 mln.)

Opgemerkt wordt dat het BCF géén effect mag hebben op de financiële ruimte binnen de provinciale begroting (budgettaire neutraliteit). Om positieve dan wel negatieve budgettaire effecten op te vangen is daarom in 2003 de tijdelijke egalisatiereserve BCF ingesteld. Exploitatievoordelen als gevolg van het BCF worden aan de reserve toegevoegd, exploitatienadelen ten laste van de reserve gebracht. Verder wordt vermeld dat in het saldo op 1-1-2004 een bedrag van € 8,23 miljoen is begrepen bedoeld voor compensatie voor BTW in afschrijvingsbedragen van 'oude' investeringen (vóór 2003). Wordt ervoor gekozen deze afschrijvingsbedragen niét te verlagen, dan kan het voor dat doel gereserveerde bedrag van € 8,23 miljoen worden afgeroomd. Voorgesteld wordt dit deel over te hevelen naar een nieuw in te stellen bestemmingsreserve dekking kapitaallasten i.v.m. BCF. Vervolgens wordt aangegeven dat, rekening houdend met de overheveling én een toevoeging van € 1,47 miljoen bij de bestemming van het rekeningsaldo 2003, in de reserve voor 2004 een bedrag van € 5,5 miljoen resteert. Verder zullen in de jaren 2004 en 2005 de in bijdragen van derden begrepen BTW en de eventuele minimumuitkering aan de reserve worden toegevoegd. Het restant van de in de begroting opgenomen stelpost wegens te realiseren BTW-voordelen (in 2004 ca.

€ 3,4 miljoen) wordt aan de reserve onttrokken. Eind 2005 zal het saldo van de reserve dan aangegeven in hoeverre de instelling van het BCF gedurende de evaluatieperiode 2003-2005 een budgettair effect op de provinciale begroting heeft gehad. Op dat moment krijgt de provincie zicht op het uiteindelijke herverdeeleffect; een positief dan wel negatief saldo zal via de algemene reserve worden afgewikkeld, waarna de reserve wordt opgeheven.

Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten i.v.m. BCF (omvang per 1-1-2004: € nihil)

Opgemerkt wordt dat deze nieuw ingestelde reserve gevormd is door overheveling van € 8,23 miljoen uit de egaliseringsreserve BCF. Dit bedrag was in 2003 beschikbaar gekomen via de provinciefondsuitkering en is specifiek bedoeld als compensatie voor BTW in de afschrijvingsbedragen van 'oude' investeringen (vóór 2003). Door het niet verlagen van de afschrijvingsbedragen van deze investeringen drukken te hoge kapitaallasten op de exploitatiebegroting. Dit budgettaire effect, zo wordt vermeld, wordt gecompenseerd door de reserve gedurende de gemiddelde restant looptijd ten gunste van de exploitatiebegroting vrij te laten vallen. Als uitgegaan wordt van de gemiddelde restant looptijd van de oude investeringen kan de reserve in 8 jaarlijkse stappen van circa € 1 miljoen ten gunste van de exploitatie gebracht worden, zodat de reserve in 2012 is uitgeput. Tot slot wordt opgemerkt dat het jaarlijkse budgettaire voordeel vooralsnog ten gunste van de algemene reserve wordt gebracht en dit is opgenomen in de 8^e begrotingswijziging 2004.

Bestemmingsreserve bodemsanering Vinkenslag (omvang per 1-1-2004: € 1,01 mln.)

Vermeld wordt dat deze reserve in de jaren 2001 en 2002 is gevormd en dat de toegezegde provinciale bijdrage van € 713.796 te zijner tijd ten laste van deze reserve moet worden gebracht. Voorts wordt opgemerkt dat de gemeente Maastricht als bijdrage voor het plan Vinkenslag, onder voorwaarden, een financiële bijdrage is toegezegd van in totaal € 1.818.182. Deze bijdrage zal ten laste van de beschikbare (investerings)middelen voor het grote-steden-beleid en de revitalisering van bedrijventerreinen komen.

Bestemmingsreserve impulsfinanciering tUL (omvang per 1-1-2004: € nihil)

Met betrekking tot de bestemmingsreserve impulsfinanciering tUL wordt vermeld dat deze met ingang van 2004 nieuw is gevormd uit de (voormalige) reserve algemeen economisch beleid, door € 5 miljoen aan de reserve toe te voegen. Aangegeven wordt dat de Universiteit Maastricht en de provincie Limburg overeen zijn gekomen, dat onder een aantal algemene en specifieke voorwaarden, de provincie financiële bijdragen beschikbaar zal stellen ter vergroting van de onderzoekscapaciteit van de School voor Life Sciences in Maastricht. Het beoogd effect daarvan is dat de resultaten van dit onderzoek leiden tot programma's en projecten met een economische 'spin-off' voor Limburg. De provinciale bijdragen in de periode 2005-2010 zullen van jaar tot jaar worden beoordeeld aan de hand van het realiseren van de overeengekomen resultaatverplichtingen en het voldoen aan de geformuleerde algemene en specifieke randvoorwaarden.

Bestemmingsreserve bijstorting aandelenkapitaal LIOF (omvang per 1-1-2004: € 7,20 mln.)

Vermeld wordt dat de provincie zich in 1986 heeft verplicht voor een bedrag van ruim € 9,9 miljoen deel te nemen in de uitbreiding van het aandelenkapitaal van de NV Industriebank LIOF. Tot nu toe heeft de provincie voor een bedrag van ruim € 2,7 miljoen daadwerkelijk deelgenomen. Om te kunnen voldoen aan de contractuele

verplichting tot aanvullende stortingen heeft de provincie destijds een voorziening gevormd van € 7,2 miljoen. Omdat de provincie pas aangesproken kan worden als de liquiditeitsreserve van LIOF een bepaald minimum bereikt, is de verplichting tot bijstorting feitelijk een voorwaardelijke verplichting. Aangegeven wordt dat gezien de huidige omvang van de liquiditeitsreserve er géén risico aanwezig is, waardoor handhaving van de voorziening niet gerechtvaardigd lijkt. Dit is ook de opvatting van de accountant. Voorgesteld wordt dan ook de voorziening om te zetten naar een bestemmingsreserve.

Egalisatiereserve grondwaterbeheer (omvang per 1-1-2004: € 0,44 mln.)

Ten aanzien van deze reserve wordt aangegeven dat deze opgebouwd is uit de opbrengsten van de provinciale grondwaterbelasting. Tot 1997 kon de provincie de opbrengst van de heffing besteden als dekking voor de aan het grondwaterbeheer verbonden onderzoekskosten en/of ten behoeve van de financiële afwikkeling van schadeclaims. In 1997 is artikel 48 van de Grondwaterwet echter als volgt gewijzigd: "Provinciale Staten zijn bevoegd bij wijze van provinciale belasting een heffing in te stellen wegens het onttrekken van grondwater, ter bestrijding van de ten laste van de provincie komende kosten:

- a. van maatregelen, direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van nadelige gevolgen van de onttrekking en infiltraties, voor zover deze kosten niet met toepassing van artikel 35 voor rekening van de vergunninghouder gebracht worden;
- b. in verband met de voor het grondwaterbeheer noodzakelijke onderzoeken;
- c. in verband met het onderzoek en advies van de in artikel 37, 2^e lid, bedoelde commissie van deskundigen;
- d. in verband met het houden van het in artikel 13 bedoelde register;
- e. in verband met de vergoeding van schade ingevolge de artikelen 34, 40 4n 41, eerste lid."

Tot slot wordt opgemerkt dat de wetgever expliciet aangeeft waaraan de inkomsten van de grondwaterheffing besteed mogen worden en er sprake is van een 'doelheffing'.

Voorziening dubieuze debiteuren (omvang per 1-1-2004: € 0,64 mln.)

Vermeld wordt dat deze voorziening haar bestaansrecht ontleent aan artikel 11 van de Financiële verordening provincie Limburg 2003. Daarin wordt voorgeschreven dat voor openstaande vorderingen een voorziening wegens oninbaarheid gevormd dient te worden (voorziening dubieuze debiteuren) op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden. Aangegeven wordt voorts dat de omvang van de voorziening per 1-1-2004 gebaseerd is op een gespecificeerd overzicht van dubieuze debiteuren dat als bijlage bij de jaarrekening 2003 is opgenomen.

Voorziening uitkering ex-statenleden (omvang per 1-1-2004: € 0,37 mln.)

Met betrekking tot deze voorziening wordt verwezen naar de verordening 'geldelijke en andere rechtspositionele voorzieningen ten behoeve van staten- en commissieleden' (laatst gewijzigd bij PS-besluit van 21 februari 2003). Op basis van deze verordening kan een statenlid dat ten minste 2 jaren onafgebroken lid is geweest van PS, met ingang van de datum van aftreden aanspraak maken op een uitkering ten laste van de provincie voor maximaal 2 jaar. Aangegeven wordt dat een 17 ex-statenleden momenteel aanspraak maken op de bedoelde uitkering. Rekening houdend met de werkelijke uitgaven in 2003, zo wordt opgemerkt, zou de voorziening per 1-1-2004 een omvang moeten hebben van minimaal € 0,25 miljoen. Daarmee kunnen de uitkeringen in 2004 (volledig jaar) en 2005 (5/12 jaar) worden gedekt. Voorgesteld wordt het 'surplus' van de voorziening beschikbaar te houden voor uitkeringen aan statenleden die tijdens de huidige zittingsperiode mogelijk nog vertrekken.

Voorziening onderhoud provinciale gebouwen (omvang per 1-1-2004: € nihil)

Ten aanzien van deze voorziening wordt opgemerkt dat voor alle provinciale gebouwen (gouvernement, musea, loodsen wegendienstkringen, kasteel Groot Buggenum) meerjarige onderhoudsplannen worden opgesteld. Op basis van de uit deze plannen voortvloeiende onderhoudsbehoeften zal de noodzakelijke omvang van een integrale onderhoudsvoorziening worden beoordeeld.

Uit interviews met betrokkenen is naar voren gekomen dat bovenstaande beschrijvingen te beschouwen zijn als (een actualisatie van) instellingsbesluiten van de betreffende reserves en voorzieningen. Daarbij is verwezen naar de volgende passage uit de beleidsnota reserves en voorzieningen provincie Limburg 2004: 'Uitgangspunt bij deze integrale notitie is dat alle eerdere besluitvorming met betrekking tot reserves en voorzieningen door deze nota komt te vervallen. Indien ten aanzien van bepaalde reserves en/of voorzieningen, afwijkende regelgeving met betrekking tot vorming, de aanwending, wenselijke omvang, rentebijbeschrijving e.d. zouden moeten gelden, wordt hiertoe thans (opnieuw) expliciet aan u een voorstel gedaan.'

3 Beleidsuitvoering

3.1 Begrotingsjaar 2004

3.1.1 Coalitieakkoord 2003-2007

Wat betreft reserves en voorzieningen wordt in het coalitieakkoord 2003-2007 vermeld dat rekening wordt gehouden met een extra reserve van € 13 miljoen om extra tegenvallers op te kunnen vangen dan wel te benutten ten behoeve van eventueel noodzakelijke alternatieve aanwending (bijvoorbeeld de Floriade). Deze extra reserve zal, evenals overige niet direct op voorhand vastgelegde middelen (meevallers en onderuitputting), worden opgenomen in een fonds Majeure Projecten (FMP). Voor de werkwijze hiervan wordt verwezen naar de programmabegroting 2004. Wel wordt opgemerkt dat voor de bestemming van de reserve gedacht wordt aan investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van het buitengebied en capaciteits- en veiligheidsmaatregelen in de bestaande verkeersinfrastructuur.

In een sonderende notitie aan de SCFAZ⁵ wordt nader ingegaan op de instelling van het in het coalitieakkoord genoemde FMP. Ook wordt de vraag gesteld wat de noodzakelijke omvang van de algemene reserve zou moeten zijn. Allereerst wordt de functie van beide reserves aangegeven: de algemene reserve een bufferfunctie en het FMP een spaarfunctie.

Gesteld wordt dat voor de omvang van de algemene reserve de financiële positie van de provincie van belang is. Deze wordt bepaald door:

- de begrotings- en rekeningssaldi;
- de potentiële financiële ruimte (structurele component weerstandscapaciteit). Deze wordt bepaald door onbenutte belastingcapaciteit en 1/30 van de algemene reserve, dat als structureel dekkingsmiddel mag worden aangewend;
- de reservepositie (incidentele component weerstandscapaciteit). Deze wordt bepaald door de vrij aanwendbare reserves (in principe de algemene reserve) die als buffer dienen voor het opvangen van tegenvallers en in de risicoparagraaf vermelde risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd;
- risico's zoals vermeld in de risicoparagraaf, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd.

Vervolgens wordt opgemerkt dat de gemiddelde incidentele weerstandscapaciteit van de provincies in 2001 in de vorm van een algemene reserve ongeveer 10% van de budgetomvang bedroeg⁶. Voorgesteld wordt voor de toekomst uit te gaan van dit

⁵ Omvang algemene reserve en instelling van fonds Majeure Projecten (nadere uitwerking financieel kader coalitieakkoord 2003-2007 in programmabegroting 2004), 11 juni 2003.

⁶ Bron: Toezichtverslag 2003, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

gemiddelde en dus 10% van het budget te hanteren voor de algemene reserve als buffer. Concreet betekent dit een buffer van nominaal € 30 miljoen. Tot slot wordt opgemerkt, dat als over de gehele periode van 4 jaar sprake dient te zijn van een structureel sluitende begroting met op jaarbasis overschotten/tekorten die via stortingen in/onttrekkingen aan de algemene reserve worden opgevangen, bij het beschikbaar komen van onderuitputting eerst moet worden getoetst of de buffer op het streefcijfer van € 30 miljoen zit. Vervolgens kan het hierboven uitgaande bedrag ondergebracht worden in het FMP.

Ten aanzien van het FMP wordt onder meer opgemerkt dat het voor de hand ligt middelen hieruit alleen toe te delen aan projecten die vanuit bestuurlijk oogpunt als majeur worden gezien met een substantiële omvang. Ook dient er een koppeling te worden gelegd naar de thema's en actieprogramma's van de programmabegroting en moet rekening worden gehouden met het BBV en het afschrijvingsbeleid. Verder wordt voorgesteld het fonds in principe alleen aan te wenden voor incidentele investeringen. Samengevat spitsen de criteria voor toetsing met betrekking tot het begrip majeur project zich toe op: 1) bestuurlijk majeur, 2) omvang, 3) koppeling aan thema's/actieprogramma's en 4) incidenteel.

Voeding van het fonds, zo wordt aangegeven, zal plaatsvinden door:

- de resterende, nog niet gelabelde financiële ruimte bij de start van de coalitieperiode;
- meevallers/incidentele voordelen, onder andere door onderuitputting als gevolg van bijvoorbeeld de vertraagde aanleg van de Buiten- en/of Binnenring Parkstad;
- meevallers in het kader van de bestuursrapportages, onder andere door meevallers in bijvoorbeeld de opcentenheffing motorrijtuigenbelasting en de uitkering provinciefonds, voor zover niet nodig voor het sluitend maken van de begroting.

Over de toedeling wordt opgemerkt dat deze de komende statenperiode plaats zal vinden als nut, noodzaak en uitvoeringsgereedheid van projecten is aangetoond. Voor het aantonen van nut, noodzaak en uitvoeringsgereedheid moeten, zo wordt vermeld, nadere criteria worden uitgewerkt evenals nadere eisen voor projectbeschrijvingen. In principe zal de afweging en besluitvorming door GS en PS per project plaatsvinden. Projecten die in aanmerking komen als majeur project worden bijgehouden op een groslijst. Verder wordt de midterm review beschouwd als een ijkmoment voor de beoordeling van het FMP. Samenvattend wordt gesteld dat de criteria voor de aanwending van het FMP zich toespitsen op: 1) aantonen nut en noodzaak, 2) beschikbaarheid van projectbeschrijving en projectfasering, 3) aantonen van uitvoeringsgereedheid en 4) afweging en besluitvorming per project.

3.1.2 Begroting 2004

In de inleiding wordt aangegeven, dat ter financiële ondersteuning van de politieke keuzes uit het coalitieakkoord een viertal maatregelen zijn genomen. Eén daarvan is de vorming van het FMP. Vulling daarvan zal plaatsvinden via jaarlijkse onderuitputting, meevallers en incidentele voordelen. Vermeld wordt dat in de komende statenperiode uit het FMP bijdragen geleverd kunnen worden om interessante, grote werken (in meest brede zin) te initiëren en mogelijk co-financiering te genereren. Wat de werkwijze betreft wordt opgemerkt: 'De toedeling naar projecten, waarvan nut, noodzaak en uitvoeringsgereedheid zijn aangetoond, zal periodiek plaatsvinden, zodat ook onderlinge weging en vergelijking van maatschappelijke effecten mogelijk is.'

Onder het kopje Overige financiële uitgangspunten wordt opgemerkt dat eventuele onderuitputting van de reguliere budgetten terugvloeit naar de algemene reserve tot aan de afgesproken norm van 10% en verdere onderuitputting naar het FMP gaat.

Bij de uitwerking van thema 1: Ondernemend Limburg wordt verwezen naar het FMP: 'Na het verbeteren van de hoofdontsluiting van de Limburgse steden zal het aankomen op een beter gebruik van de voorzieningen en een betere organisatie van verkeer en vervoer: betere benutting van wegen, waterwegen, spoorlijnen en vervoermiddelen, slimmer aanhaken met goederenvervoer op de maritieme en continentale mainports van NW-Europa. Hiertoe zal een beroep worden gedaan op het FMP'.

Bij de uitwerking van de overige thema's wordt niet verwezen naar reserves of voorzieningen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt vermeld dat de SCFAZ heeft besloten een norm van 10% van het budget als buffer aan te houden als gewenste omvang van de algemene reserve. De weerstandscapaciteit van de provincie in het vermogen per 1-1-2004 wordt als volgt weergegeven:

x € 1.000			
Weerstandscapaciteit in vermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene reserve	36.450		
Bestemmingsreserves	73.105		
Stille reserves	p.m.		
Totaal capaciteit in vermogen	109.555		109.555

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserve:

- provinciefondsuitkering: schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering provinciefonds komen tot uitdrukking in het rekeningresultaat en komen ten laste van de algemene reserve;
- BTW-Compensatiefonds: met ingang van 1-1-2003 treedt het BCF in werking. Provincies kunnen vanaf dan de compensabele BTW bij het Rijk declareren. Hier staat tegenover, dat er een korting plaatsvindt op de uitkering provinciefonds, met als risico dat dit in enig jaar niet budgettair neutraal verloopt. Om dit risico te beperken heeft de provincie een egalisereserve gevormd;
- grondverwervingsfonds: risico's liggen in de sfeer van courantheid, verschil in wervings- en verkoopprijs en beheer. Voor het afdekken van risico's wordt een risico-reserve gevormd uit eventuele winsten of in geval van voorfinancieringen het verschil tussen de omslagrente en de marktrente die partijen in rekening kan worden gebracht.

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen wordt vermeld dat voor onderhoud van het Gouvernement een meerjarenplanning is opgesteld en voorzieningen zijn getroffen die jaarlijks worden aangevuld, maar op termijn ontoereikend zullen zijn voor het uitvoeren van het geplande onderhoud. Verder blijkt dat voor de overige provinciale eigendommen geen financiële dekking aanwezig is. Een uitzondering is het Bonnefantenmuseum, waar een geringe voorziening voor (achterstallig) groot onderhoud voor getroffen is. In 2003 zal dan ook een meerjaren onderhoudsplanning per gebouw worden opgesteld. Daarin worden de onderhoudsstatus en -behoefte (kosten) per gebouw weergegeven. De resultaten zullen als uitgangspunt dienen voor het vaststellen van de te vormen onderhoudsvoorzieningen ten behoeve van de komende 15 jaar.

In de financiële begroting wordt een overzicht gegeven van de vulling van het FMP (2004-2007 € 3,250 miljoen per jaar) en het verloop van de algemene reserve.

x € 1 miljoen	2004	2005	2006	2007	Totaal
Saldo per 1-1-2004	36,450				36,450
Toevoegingen/onttrekkingen ivm sluitend maken begroting	1,538	-2,896	0,489	0,759	-0,110
Incidentele aanwending 2004 voor incidentele uitgaven	-11,700				-11,700
Geraamd saldo per 1-1-2008					26,640
Gewenste omvang alg. res. op lange termijn (streefcijfer 10% budget)					30,000

In het Overzicht Baten en Lasten Begroting 2004 wordt het verloop van een aantal reserves voor de jaren 2004 tot en met 2007 weergegeven. Het betreft de algemene reserve, de reserve GIW, de RMP, de reserve voormalige Stichting Studiefonds Limburg en de reserve economisch beleid.

Onder het kopje Reservepositie van de paragraaf Financiële Positie wordt vermeld dat het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de nota reservebeleid provincie Limburg (statenbesluit 15 november 1996, J-711) en dat deze nota geactualiseerd wordt. In een tabel worden het EV en VV weergegeven:

x € 1 miljoen	2004	2005	2006	2007
Algemene reserve (EV)	36,5	26,3	23,4	23,9
Overige reserves (EV)	83,0	80,3	69,4	53,9
Voorzieningen: niet bestede doeluitkeringen (VV)	85,7	87,7	90,1	92,5
Overige voorzieningen (VV)	12,3	12,2	12,1	12,2
Subtotaal	217,5	206,5	195	182,5
Waarborgsommen (VV)	6,8	7,1	7,5	7,8
Totaal	224,3	213,6	202,5	190,3

De fluctuaties in de algemene reserve houden verband met het geprognostiseerde begrotingsoverschot in 2004, het tekort in 2005 en de overschotten in 2006 en 2007.

3.1.3 Voorjaarsrapportage 2004

In de voorjaarsnota 2004 wordt niet, zoals voorgeschreven in artikel 12 van de Financiële verordening provincie Limburg 2003, ingegaan op (de vorming en aanwending van) reserves en voorzieningen.

3.1.4 Voortgangsrapportage 1^e halfjaar 2004

In hoofdstuk 9 wordt ingegaan op reserves en voorzieningen. Opgemerkt wordt dat de rapportage tot gevolg heeft dat in de coalitieperiode per saldo een bedrag van ruim € 24,3 miljoen aan reserves kan worden toegevoegd.

Reserve (x € 1.000)	2004	2005	2006	2007	Totaal
Algemene reserve	17.280	1.837	2.848	3.452	25.417
Knelpunten economisch beleid	-1.000	0	0	0	-1.000
Grondwaterbeheer	-68	0	0	0	-68
Totaal	16.212	1.837	2.848	3.452	24.349

Vervolgens worden de factoren aangegeven waardoor de toename van de algemene reserve wordt veroorzaakt. Naar aanleiding van toezeggingen bij de PS-behandeling van de voorjaarsnota 2004 en jaarrekening 2003 wordt voorts ingegaan op de ontwikkeling van de algemene reserve in relatie tot het door PS vastgestelde normbedrag van € 30 miljoen. Opgemerkt wordt dat na verwerking van de gevolgen van de halfjaarrapportage verwacht wordt dat de algemene reserve ultimo 2004 een omvang zal bereiken van € 48 miljoen.

Voorts wordt vermeld dat (conform coalitieakkoord en de beleidsnota reserves en voorzieningen) budgettaire voordelen die de streefnorm van de algemene reserve te boven gaan, toegevoegd worden aan de FMP. Dit betekent dat circa € 18 miljoen afgeroomd kan worden ten gunste van deze reserve. Over benutting uit het FMP zullen PS na afsluiting van het dienstjaar 2004 in het kader van de bestemming van rekeningsaldo 2004 concrete voorstellen worden gedaan.

Geprognosticeerde ontwikkeling reserve Majeure Projecten

Bedragen (x € 1.000)	2004	2005	2006	2007
Stand per 1 januari	0	6.483	27.912	31.162
Bij:				
Jaarlijkse storting conform coalitieakkoord	3.250	3.250	3.250	3.250
Bestemming batig saldo jaarrekening 2003	3.233			
Voorlopig surplus algemene reserve ultimo 2003		18.179		
Geormerkte claims:				
Ontwikkeling buitengebied (totaal € 7,5 mln)	-p.m.	-p.m.	-p.m.	-p.m.
Capaciteits- en veiligheidsmaatregelen verkeersinfrastructuur	-p.m.	-p.m.	-p.m.	-p.m.
Floriade 2012 (totaal € 7,5 mln)	-p.m.	-p.m.	-p.m.	-p.m.
Stand per 31-12	6.483	27.912	31.162	34.412

Geprognosticeerde ontwikkeling algemene reserve

Bedragen (x € 1.000)	2004	2005	2006	2007
Stand per 1 januari	44.260	48.871	30.000	33.597
Bestemming batig saldo jaarrekening 2003	7.311			
Mutaties PS-besluiten 2004 (incl halfjaarsrapp)	-2.700	-692	3.597	3.736
Storten voorlopig surplus alg res in FMP		-18.179		
Stand per 31-12	48.871	30.000	33.597	37.333

3.1.5 Jaarstukken 2004

Jaarverslag Deel I Programmaverantwoording

Per thema/actieprogramma wordt de stand van zaken beschreven. Bij enkele actieprogramma's wordt ingegaan op een reserve of voorziening:

- Actieprogramma 1.1 Limburg technologische topregio

De onderschrijving op de ontwikkeling Topregio Limburg is opgebouwd uit restanten van voormalige claims op de reserve Economisch Beleid (€ 99.000) en uit een restant van de beleidsintensiveringsmiddelen (€ 70.000). Van het niet ingezette deel van de restant-claims op de reserve EB heeft € 54.250 betrekking op middelen bedoeld voor de uitfasering van het EFRO Doelstelling 2 programma Zuid-Limburg 2000-2005. Voorgesteld wordt het budget in 2005 te compenseren, door het budget Cofinanciering Europese middelen met € 54.250 te verhogen.

- Actieprogramma 4.2 Natuur, Landschap en Water
Oorzaak van de lagere baten is de lagere realisatie opbrengst grondwaterbelasting dan begroot. Het budgettair nadeel wordt gecompenseerd door een beschikking over de hiertoe bestemde reserve grondwaterbelasting.
- Actieprogramma 6.2 Economie, onderwijs en internationale zaken
Voor de resterende overschrijding aan de lastenzijde ad € 504.000 kan een aantal oorzaken worden aangewezen. Eén daarvan is een overschrijding van het budget Knelpuntenfonds. Een onder-/overschrijding wordt aan het einde van het jaar gemuteerd op de reserve knelpunten economisch beleid. De overschrijding van € 330.000 wordt dus gecompenseerd door een onttrekking aan deze reserve.
- Actieprogramma 6.4 Milieu en Water
De lagere lasten dan geraamd betreffende Bedrijfsvoering Landelijke Leefomgeving worden gecompenseerd door een lagere opbrengst grondwaterbelasting, dan wel door een lagere aanwending van de reserve grondwaterbelasting.
- Actieprogramma 6.6 Welzijn, zorg en cultuur
Om de budgettaire neutraliteit te handhaven is aan het eind van 2004 een bedrag van € 128.000 onttrokken aan de voorziening nog te besteden doeluitkering jeugdhulpverlening. Voor een specificatie van het verloop van deze voorziening wordt verwezen naar de jaarrekening (bijlage Nog te besteden doeluitkering jeugdhulpverlening). Met ingang van 1-1-2005 zal deze voorziening op grond van de nieuwe Wet op de Jeugdzorg worden omgezet in een egalisatiereserve Jeugdzorg.
- Actieprogramma 6.7 Financiën en algemene zaken
Eind 2004 is een inventarisatie gemaakt van potentiële deelnemers aan de uittrede-regeling. Uitgaande van hun salariskosten en een deelnamepercentage van 80% zijn de kosten geraamd op € 6 miljoen. Na sluitingsdatum zijn de werkelijke lasten bepaald en gestort in de voorziening voor de uittrederegeling. Het verschil van € 460.000 wordt veroorzaakt door een lager deelnemingspercentage dan 80%.

Vervolgens wordt in het hoofdstuk Recapitulatie financieel 2004 een overzicht gegeven van baten en lasten per actieprogramma (programmarekening 2004). In bijlage 2 zijn de gegevens betreffende de reserves opgenomen.

In de Toelichting op onderdelen van de programmarekening wordt bij het BCF verwezen naar de egalisatiereserve BCF. 'In de begroting 2004 werd een stelpost geraamd van € 3.438.238 in verband met budgetaanpassingen bij invoering van de wet op het BCF. De omvang van deze stelpost is bepaald door het saldo van de korting op de uitkering provinciefonds én het terugverdieneffect door in de begroting exploitatiebudgetten exclusief BTW op te nemen. Hierdoor is het effect van het BCF budgettair neutraal in de begroting verwerkt. Op realisatiebasis is in 2004 een totaalbedrag van € 4.706.930 compensabele BTW ten laste van de provincie gebleven. Dit nadeel komt ten laste van de daartoe gevormde egalisatiereserve BCF die per 1-1-2004 € 4.028.586 bedroeg. Ná toevoegingen in 2004 heeft de egalisatiereserve ultimo 2004 een omvang van € 1.319.448.'

Tot slot wordt een overzicht gegeven van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (zie bijlage 2 tabellen Saldo Lasten en Baten). Hierover wordt opgemerkt dat in de bijgestelde begroting 2004 rekening werd gehouden met toevoegingen van € 8,8 en onttrekkingen van € 4,4 miljoen aan reserves. Per saldo een nadelige beïnvloeding van het resultaat van € 4,4 miljoen. Uit het overzicht volgt dat in de jaarrekening 2004 € 7,9 miljoen aan reserves is toegevoegd ten laste van en € 7 miljoen is onttrokken ten gunste van de exploitatie: een nadelige beïnvloeding van het batige resultaat 2004 met € 0,9 miljoen.

Bij de verschillenanalyse begroot en gerealiseerd resultaat 2004 wordt vermeld dat de jaarrekening 2004 sluit met een positief resultaat na bestemming van € 4.211.018 terwijl op begrotingsbasis rekening werd gehouden met een positief resultaat van € 5.152.573. Een lager resultaat van € 941.555 dan begroot. Dit wordt verklaard door (bedragen x € 1 miljoen): afschrijvingen 1,2 (N), afrekeningen oude dienstjaren 2,8 (V), programma's 6,8 (N), apparaatskosten 0,7 (V) en mutaties in reserves 3,5 (V). Per saldo € 1,0 miljoen nadelig.

Tot slot wordt vermeld dat van het voordelige resultaat € 307.427 wordt bestemd ten gunste van in de begroting 2005 opgenomen stelpost beleidsintensiveringsgelden en € 3.903.591 voor toevoeging aan de RMP in aanmerking komt.

Jaarverslag deel II Verplichte Paragrafen

In de paragraaf Weerstandsvormogen wordt het verloop van de weerstandscapaciteit weergegeven. De incidentele weerstandscapaciteit in het vermogen per 1-1-2004 bedroeg € 148.850.000 (algemene reserve 50.489.000, bestemmingsreserves 98.361.000) en per 31-12-2004 € 165.822.000 (algemene reserve 64.382.000, bestemmingsreserves 101.440.000). De stijging, zo wordt opgemerkt, wordt vooral veroorzaakt door toevoeging van het rekeningsaldo 2003 aan de algemene reserve en de vrij aanwendbare bestemmingsreserves.

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserve:

- provinciefondsuitkering: schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering provinciefonds komen tot uitdrukking in het rekeningresultaat en komen ten laste van de algemene reserve;
- BCF: in 2004 heeft de provincie ruim € 12 miljoen BTW gedeclareerd bij de belastingdienst. Hiertegenover staat een korting op de uitkering provinciefonds van € 8,5 miljoen. Of het provinciefonds extra wordt gekort hangt af van de uitkomst van de evaluatie van de werking van het BCF (begin 2006 verwacht). De stand van de egalisatiereserve BCF is per ultimo 2004 € 1,3 miljoen. Dit is wellicht niet toereikend om de extra korting op te vangen.

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt onder meer ingegaan op de onderhoudskosten van de Provinciale Eigendommen: Gouvernement, Bonnefantenmuseum, Industrion, en Limburgs Museum, Kasteel Groot Buggenum en

steunpunten provinciale wegen. De onderhoudskosten 2004 (€ 1.298.000) komen voor € 483.000 ten laste van de exploitatie en voor € 815.000 ten laste van de egalisatievoorziening onderhoud provinciale gebouwen. Vervolgens wordt aangegeven dat in een integraal onderhoudsplan alle onderhoudswerkzaamheden zijn uitgewerkt en begroot voor de komende 15 jaar. Dit leidt tot het volgende overzicht:

Gebouwen (x € 1.000)	Saldo 1-1-2004	Storting 2004	Onttrekking 2004	Saldo 31-12-2004
Gouvernement	3.843	1.138	176	4.805
Bonnefantemuseum	53	1.032	541	544
Industrion	0	218	78	140
Limburgs Museum	0	40	3	37
Kasteel Groot Buggenum	35	25	17	43
Steunpunten provinciale wegen	0	50	0	50
Totaal	3.931	2.503	815	5.619

In de paragraaf Grondbeleid wordt ingegaan op het medio 2002 ingestelde grondverwervingsfonds (voorfinancieringskrediet). Dit fonds is ingesteld zodat overheidspartijen/beleidsvelden tijdig kunnen beschikken over gewenste gronden voor het realiseren van majeure projecten uit het Provinciaal Omgevingsplan. Onder het kopje Risicoreserve wordt opgemerkt dat met het aankopen en voorfinancieren van gronden risico's zijn gemoeid: markt- en prijsrisico, beheerslasten, debiteurenrisico en bodemverontreiniging. Voorts wordt opgemerkt dat als de provincie grond verwerft zij risicodragend is en daarom het beleid is hiervoor een risicoreserve te vormen (streven 10% van het voorfinancieringskrediet). Tot slot wordt vermeld dat ondanks het feit dat de provincie een risicodragend grondbeleid voert een dergelijke risicoreserve nog niet is ingesteld. 'Momenteel bestaat geen mogelijkheid om een risicoreserve te vormen. De reserve zal worden opgebouwd uit eventuele winsten of in geval van voorfinancieringen het verschil tussen de omslagrente en de marktrente die bij partijen in rekening kan worden gebracht. Per jaareinde zijn geen gronden verkocht of voorfinancieringen terug ontvangen en derhalve nog geen winsten gerealiseerd die ingezet kunnen worden voor het vormen van een risicoreserve.'

Jaarrekening

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de grondslagen voor waardering van de activa en passiva. Met betrekking tot het EV wordt vermeld: 'De reserves worden tegen nominale waarde gewaardeerd. De algemene reserve is een vrije reserve en dient als financiële buffer voor het opvangen van onvoorziene financiële risico's c.q. negatieve rekeningsaldi. Onder de bestemmingsreserves wordt verstaan de reserves waaraan door het college een bepaalde bestemming (doelstelling) is gegeven en derhalve voor het realiseren van die doelstelling geormerkt zijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vrij en niet vrij aanwendbare bestemmingsreserves op grond van de mate van beleidsvrijheid van PS om de bestemming te wijzigen. Aan de reserve grondwaterbeheer wordt jaarlijks over het saldo bij aanvang van het

dienstjaar rente toegerekend (voor boekjaar 2004: 3,62%). Daarnaast wordt jaarlijks t/m 2008 aan de reserve ondertunneling A2 een bedrag toegevoegd. Voor 2004 € 900.000. Aan de overige bestemmingsreserves wordt geen rente toegerekend.'

Met betrekking tot Langlopend VV wordt opgemerkt: 'Voorzienen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Voorzienen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Op grond van de nieuwe voorschriften in het BBV worden met ingang van 2004 ook de nog te besteden (investerings)middelen van derden als voorziening in de balans opgenomen.'

De balans per 31-12-2004 laat aan de passivakant het volgende beeld zien:

Vaste Passiva (€)	Ultimo 2004	Ultimo 2003
Reserves		
- Algemene Reserve	64.382.042	50.489.197
- Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	79.589.153	64.645.868
- Niet vrij aanwendbare bestemmingsreserves	21.851.252	33.715.772
Totaal	165.822.447	148.850.837
Saldo rekening baten/lasten (resultaat na bestemming)	4.211.018	13.571.455
Voorzienen		
- Voorzienen voor toekomstige verplichtingen	5.539.871	0
- Risicovoorzienen	103.462	464.235
- Lasten egaliserende voorzieningen	5.941.323	4.301.669
- Voorzienen nog te besteden middelen derden	118.209.104	91.393.826
Totaal	129.793.760	96.159.730

Voorts wordt de rekening van baten en lasten gepresenteerd. Voor een overzicht van het verloop van reserves wordt verwezen naar bijlage 1.

In het hoofdstuk Toelichting op de balans wordt bij de passiva nader ingegaan op het verloop (toevoegingen en onttrekkingen) van de algemene reserve, de wel/niet vrij aanwendbare bestemmingsreserves, het saldo van baten en lasten van de reserves, het EV en de voorzieningen. Bijlagen 2 en 3 bevatten de overzichten hiervan.

Vervolgens wordt in het hoofdstuk Toelichting op de programmarekening per thema/actieprogramma een financieel overzicht met toelichting gegeven. Het betreft dezelfde teksten als in het jaarverslag deel I. Ook de paragraaf Verschillenanalyse begroot en gerealiseerd resultaat 2004 bevat dezelfde tekst als in het jaarverslag.

Bijlage 3 van de jaarrekening bevat een overzicht reserves en voorzieningen 2004. Deze is opgenomen in bijlage 4 van dit rapport.

3.1.6 Accountantsrapport 2004

In het rapport van bevindingen 2004 komen reserves en voorzieningen een aantal malen aan de orde:

- Risico's en weerstandsvermogen

Opgemerkt wordt dat het totaal aan kwantificeerbare risico's € 30 miljoen bedraagt (23,6 incidentele, 6,4 structurele). Voorts wordt vermeld dat gegeven de aanwezige reserves en vrije ruimtes hierin uit de controle niet blijkt dat ultimo 2004 het aanwezige weerstandsvermogen ontoereikend is.

- Waarderingsgrondslagen

Gemeld wordt dat ten opzichte van voorgaand jaar een aantal bijzonderheden aan de orde zijn. 1) Er heeft een aantal reclassificaties plaatsgevonden tussen reserves en voorzieningen. PS hebben daar in 2004 een besluit over genomen. Dit besluit is verwerkt in de jaarrekening 2004. 2) Rechtstreekse vermogensmutaties mogen niet meer, zodat het rekeningresultaat van jaar tot jaar kan afwijken. Is voor bepaalde uitgaven een bestemmingsreserve gevormd, dan leidt dit bij besteding hiervan tot een negatief resultaat. Onttrekking aan de bestemmingsreserve wordt daarna uit de resultaatbestemming gedaan. 3) Arbeidsgerelateerde voorzieningen met jaarlijks een gelijk volume zijn niet meer toegestaan (zoals reservering voor vakantiegeld). De accountant is van mening dat deze bijzonderheden op een adequate wijze en overeenkomstig het BBV in de jaarrekening zijn verwerkt.

- Kwaliteit van het resultaat

Vemeld wordt dat alle onttrekkingen/stortingen in reserves conform het BBV via de resultaatbestemming zijn verwerkt en in de jaarrekening nader worden toegelicht. In een overzicht zijn dotaties en onttrekkingen via resultaatsbestemming opgenomen.

Toevoegingen	x € 1 miljoen
Reserve GIW	3,7
Reserve Majeure Projecten	3,3
Reserve Ondertunneling A2 (rente)	0,9
Totaal	7,9
Onttrekkingen	
Kapitaallasten BCF	1,0
Knelpunten economisch beleid	1,3
Grondwaterbelasting	0,3
BCF	4,4
Totaal	7,0
Per saldo toevoegingen/onttrekkingen	0,9

- Reserves algemeen

Opgemerkt wordt dat door invoering van het BBV een aantal reserves is omgezet naar voorzieningen en omgekeerd (opgenomen in mutatieoverzicht reserves en voorzieningen in kolom 'na herziening in beleidsnota reserves en voorzieningen'). Na herijking zijn de reserves en voorzieningen afgenomen met € 22,61 miljoen tot circa € 148,9 miljoen. De accountant heeft geconstateerd dat de voorschriften van het BBV zijn nageleefd.

- Reserve Majeure Projecten

De accountant vindt het opvallend dat tot nu toe slechts toevoegingen aan deze reserve hebben plaatsgevonden. Hij merkt op dat door het management aangegeven is dat voor een aantal projecten een aanvraag is ingediend voor een bijdrage uit de reserve, maar deze niet voldeden aan de criteria en daarom nog geen toekenning heeft plaatsgevonden.

- Reserve BTW-Compensatiefonds

Vermeld wordt dat de provincie bij de invoering van het BCF een reserve gevormd heeft. Toen was nog niet alle informatie beschikbaar, zodat de benodigde omvang en wijze van toepassen nog niet duidelijk waren. Hierdoor heeft het afwikkelen van de effecten van het BCF in de reserve gedurende 2004 tot enkele correcties geleid. De accountant merkt op dat deze middels de beleidsnota reserves en voorzieningen zijn verwerkt. Betreffende de omvang van de reserve (ultimo 2004 circa € 1,3 mln.) meldt hij dat de toereikendheid daarvan tijdens het opstellen van de jaarrekening nog niet bekend was. Intern is aangegeven (en toegelicht in de jaarrekening) dat in 2006 het BTW-Compensatiefonds door het Rijk wordt geëvalueerd. De accountant adviseert het college spoedig de effecten van de bijstellingen in 2004 te analyseren en af te zetten tegen de omvang en ontwikkeling van de reserve BCF.

- Risicoreserve grondverwervingfonds

Vermeld wordt dat de provincie gedurende 2004 voor € 7,3 miljoen grond heeft aangekocht. De provincie loopt met het aankopen en beheren van gronden risico's inzake bestemming, prijzen, bodemverontreiniging. De accountant meldt dat geen risicoreserve inzake het grondverwervingfonds is opgenomen in de jaarrekening en adviseert om instelling van een risicoreserve wel te overwegen.

- Voorzieningen

De accountant meldt dat in 2004 voor alle provinciale eigendommen een meerjaren onderhoudsplan is opgesteld conform zijn aanbeveling in het verslag 2003. Dit heeft ertoe geleid dat de groot onderhoudsvoorziening door middel van een eenmalige storting van € 1 miljoen in 2004 (voor het Bonnefantenmuseum en Industrien) op het noodzakelijk niveau is gebracht. PS hebben op 16 juli 2004 het plan goedgekeurd en vastgesteld. De accountant kan zich verenigen met de verwerkingswijze.

3.2 Begrotingsjaar 2005

3.2.1 Begroting 2005

In de inleiding wordt vermeld dat een robuust FMP voorwaarde is om de provinciale doelstellingen tot uitdrukking te laten komen en de begroting daarin ook voorziet. Daarbij wordt de kanttekening geplaatst, dat als gevolg van nieuwe afspraken de omvang van de onderuitputting afneemt en meer incidentele bijramingen nodig zijn. Dit soort tegenvallers betekenen voor het FMP vertraging in de vulling.

Bij de uitwerking van de thema's/actieprogramma's, thema-overstijgende zaken en overige beleidsvoering wordt niet ingegaan op reserves of voorzieningen. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt onder meer opgemerkt dat de provincie nog geen (risicomanagement-)beleid heeft geformuleerd voor het weerstandsvermogen, maar PS wel hebben vastgesteld dat als gewenste omvang voor de algemene reserve 10% van het exploitatiebudget geldt. De weerstandscapaciteit in het vermogen per 1-1-2005 wordt als volgt weergegeven (weerstandscapaciteit x € 1.000):

Weerstandscapaciteit in vermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene reserve	48.871		
Bestemmingsreserves	98.357		
Stille reserves	p.m.		
Totaal capaciteit in vermogen	147.228		147.228

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserve. Evenals in de begroting 2004 wordt bij de uitkering provinciefonds opgemerkt dat schommelingen daarin ten laste van de algemene reserve komen en wordt voor dekking van risico's voortvloeiend uit het BCF verwezen naar de egaliseringsreserve. Wat deze reserve betreft wordt opgemerkt dat deze naar verwachting in 2005 uitgeput zal raken. Alleen als de provincie in enig jaar grote projecten uitvoert/grote investeringen doet, waar grote bedragen aan compensabele BTW mee gemoeid zijn, kan een voordeelsituatie ontstaan.

Vergeleken met de begroting 2004 worden nieuwe risico's onderkend als gevolg van de per 1-1-2005 in werking getreden Wet op de Jeugdzorg. Door deze wet, zo wordt aangegeven, zijn provincies verantwoordelijk geworden voor de verzilvering van het recht op jeugdzorg dat kinderen, jongeren en ouders kunnen krijgen. Provincies ontvangen voor de financiering hiervan twee doeluitkeringen. Gemeld wordt dat als deze uitgeput zijn de egaliseringsreserve Jeugdzorg zal worden aangesproken.

Voorts wordt vermeld dat het risico dat de provincie loopt door de nieuwe wet wordt beperkt door de volgende zaken:

- Het Rijk betaalt met terugwerkende kracht van twee jaar aan de provincie de jongeren/jeugdigen die recht op jeugdzorg hebben. Eventuele tekorten

beslaan dus maximaal een periode van twee jaar. Overschotten mogen door de provincies aan de egalisatiereserve Jeugdzorg worden toegevoegd.

- De uitkering van het Rijk kan worden verhoogd in jaar t, als aannemelijk kan worden gemaakt dat de uitkering op basis van jaar t - 2 (en egalisatiereserve) onvoldoende zal zijn.
- De egalisatiereserve Jeugdzorg. De WJZ geeft provincies de mogelijkheid met zorgaanbieders te onderhandelen over prijzen, terwijl het Rijk een uniforme prijs beschikbaar stelt. Komen onderhandelingen op een lagere prijs, dan kunnen middelen aan de egalisatiereserve worden toegevoegd.

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen komt de egalisatievoorziening groot onderhoud aan de orde. Aangegeven wordt dat in een integraal onderhoudsplan alle onderhoudswerkzaamheden uitgewerkt en begroot zijn voor 15 jaar. Vervolgens worden per gebouw/verzameling van gebouwen, de onderhoudskosten en de daarmee samenhangende storting in de voorziening weergegeven.

Onderhoudskosten provinciale eigendommen begroting 2005 (bedragen x € 1.000)

Gebouwen	Onderhoud tlv exploitatie	Onderhoud tlv voorziening	Totaal onderhoud 2005
Gouvernement	508	2.104	2.612
Bonnefantenmuseum		385	385
Industrion		17	17
Limburgs museum		17	17
Kasteel Groot Buggenum	14	25	39
Steunpunten prov wegen	10	30	40
Totaal	532	2.578	3.110

Verloop voorziening groot onderhoud begroting 2005 (bedragen x € 1.000)

Gebouwen	Saldo 1-1-2005	Storting 2005	Onttrekking 2005	Saldo 31-12-2005
Gouvernement	1.244	1.138	2.104	279
Bonnefantenmuseum	296	182	385	93
Industrion	44	68	17	95
Limburgs museum	28	40	17	51
Kasteel Groot Buggenum	35	25	25	35
Steunpunten prov wegen	17	50	30	37
Totaal	1.664	1.503	2.578	590

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt onder andere nader ingegaan op de spelregels en toekenningscriteria van het FMP (zie bijlage 5). Aangegeven wordt dat niet bestede gelden aan het eind van ieder boekjaar terugvloeien naar dit fonds, nadat de algemene reserve is aangevuld tot de streefnorm. Tot slot wordt de opzet van de beoordeling van verzoeken om een bijdrage uit het FMP samengevat.

In de paragraaf Grondbeleid worden twee subdoelen aangegeven: voorfinancieren en verwerven van gronden ten behoeve van gebiedsgerichte projecten en aanbieden van alternatieven in de vorm van ruilgronden of ruilbedrijven. Met het eerste doel gaan risico's gepaard:

- marktrisico indien gronden of bedrijven niet ingezet kunnen worden voor het doel waarvoor ze verworven zijn;
- prijsrisico (prijsdalingen, rente);
- beheerslasten indien de provincie gronden verwerft en deze niet direct ingezet kunnen worden;
- debiteurenrisico indien de provincie niet zelf gronden verwerft maar voorfinanciert;
- bodemverontreiniging.

Evenals in het jaarverslag 2004 wordt opgemerkt dat het beleid betreffende deze risico's is hiervoor een risicoreserve te vormen (10% van voorfinancieringskrediet). Voorts wordt ook weer vermeld dat de reserve nog niet gevormd is, omdat de provincie (nog) geen actief grondbeleid voert en er (nog) geen grondexploitaties zijn.

In de financiële begroting wordt, evenals in de financiële begroting 2004, een overzicht gegeven van de vulling van het FMP.

Bedragen x € 1.000	2004	2005	2006	2007
Stand per 1 januari	0	6.483	28.674	31.924
Bij:				
Jaarlijkse storting conform coalitieakkoord	3.250	3.250	3.250	3.250
Bestemming batig saldo jaarrekening 2003	3.233			
Voorlopig surplus algemene reserve 2004		18.941		
Stand per 31 december	6.483	28.674	31.924	25.174

In het Overzicht Baten en Lasten Begroting 2005 wordt het verloop van een aantal reserves voor de jaren 2005 tot en met 2008 weergegeven. Het betreft de algemene reserve, de RMP, de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten BCF en de reserve grondwaterbelasting.

3.2.2 Voorjaarsnota 2005⁷

In de paragraaf Stand van zaken wordt onder Inzet van middelen aangegeven, dat de algemene reserve aan het begin van 2005 op het afgesproken peil van € 30 miljoen zit en de omvang van het FMP (inclusief storting 2005) € 9,75 miljoen bedraagt. Na aftrek van het begrote tekort 2005 en de reguliere storting in het FMP betekent dit

⁷ In 2005 is ook de 'Voorjaarsnota periode 2003-2007 halverwege' oftewel de midterm review verschenen. De inhoud van deze nota komt grotendeels overeen met die van de voorjaarsnota 2005.

dat een surplus op de algemene reserve resteert van € 23,6 miljoen. Daarop moet € 10,45 miljoen in mindering worden gebracht als gevolg van moties en besluiten, zodat uiteindelijk een surplus van € 13,15 miljoen resteert.

Vervolgens wordt in de nota ingegaan op ontwikkelingen en extra accenten die op basis daarvan in de tweede helft van de coalitieperiode gelegd zullen worden. In de paragraaf Aanpak wordt aangegeven hoe de extra accenten gerealiseerd zullen worden. Het FMP speelt daarbij een belangrijke rol. Opgemerkt wordt dat het FMP in beginsel beschikbaar is voor projecten uit alle thema's, zowel provinciale als regionale en/of projecten van derden. Voorts wordt aangegeven dat voor alle projecten een beoordeling plaatsvindt van nut/noodzaak en uitvoeringsgereedheid aan de hand van inmiddels geformuleerde indicatoren. Daarbij hebben projecten die inspelen op de in de nota genoemde accenten een pré.

Concrete projecten waarvoor een robuust FMP nodig is:

- Belangrijke impulsen, zoals digitaal verkeer via breedband, lightrail, overige onderdelen van de Versnellingsagenda 2012 van thema 1 Ondernemend Limburg.
- Gemeentelijke projecten die op korte termijn (uitvoering 2005 - 2006) een bijdrage kunnen leveren aan de verschillende doelen in de thema's. Het betreft de komende twee jaren AINSI (Art Industry Nature Society Innovation), project Middenzaal (Heerlen), project Q4 en Technodome (Venlo).
- De uitvoering van een aantal grote projecten onder de thema's Ondernemend en Ruimte.

Met de gemeentelijke projecten, zo wordt opgemerkt, kan een totaalbedrag van maximaal € 6,45 miljoen gemoeid zijn. De aanvragen worden getoetst aan de spelregels met betrekking tot het FMP. Vervolgens worden aan PS voorstellen voorgelegd om de bijdragen via een begrotingswijziging te formaliseren.

Tot slot wordt aangegeven dat rekening houdend met de bovenstaande zaken een bedrag in het FMP resteert van € 3,45 miljoen. Rekening houdend met jaarlijkse stortingen van € 3,25 miljoen, conform meerjarenbegroting resteert aan het eind van de coalitieperiode in beginsel € 9,95 miljoen.

3.2.3 Voortgangsrapportage 1^e halfjaar 2005

In de inleiding wordt opgemerkt dat de ontwikkelingen in het eerste halfjaar een positief budgettair effect hebben op de algemene reserve: er wordt € 5,8 miljoen toegevoegd. Noemenswaardige oorzaken:

- hogere jaaropbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting (€ 1,2 miljoen);
- incidenteel budgettair voordeel inzake kapitaallasten (€ 9,6 miljoen);
- als gevolg van de doorlichting van verplichtingen en investeringskredieten vloeit € 3,2 miljoen terug naar de algemene reserve;
- dividendresultaat dat naar beneden wordt bijgesteld met € 3,8 miljoen.

Vervolgens wordt ingegaan op de stand van zaken per thema/actieprogramma.

Bij enkele actieprogramma's wordt verwezen naar een reserve of voorziening:

- Actieprogramma 1.1 Limburg Technologische Topregio

Besloten is het DSM-project Water4Life te steunen met een bedrag van € 250.000.

Voorgesteld wordt deze bijdrage te financieren uit de algemene reserve.

- Actieprogramma 3.3 Fysieke veiligheid en rampenbestrijding

Voor het leveren van een bijdrage aan de realisatie van een veilige (gemeentelijke)

fietsinfrastructuur in Limburg, een verbeterde fysieke omgeving en daarmee een

beter veiligheidsgevoel voor de Limburger wordt voor 2005 en 2006 € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Hiertoe dienen concreet geformuleerde projecten te worden overlegd die gefinancierd worden uit het FMP met de daarvoor geldende spelregels.

- Actieprogramma 4.1 Plattelandseconomie

Met betrekking tot de kosten Floriade is besloten deze te dekken uit de algemene reserve cq. het FMP.

- Actieprogramma 4.2 Natuur, Landschap en Water

Gezien de overbesteding bij de begrotingspost mensgerichte natuur en bosgebieden

wordt voorgesteld € 403.500,- van deze post, begrotingsjaar 2006, naar voren te

halen (budgettaire neutrale wijziging). Dit legt in 2005 een beslag op de algemene

reserve. Het budget wordt in 2006 weer toegevoegd aan de algemene reserve.

- Actieprogramma 6.6 Welzijn, Zorg en Cultuur

Door de invoering van de WJZ per 1-1-2005 moet de voorziening nog te besteden

doeluitkering Jeugdhulpverlening worden omgezet in een egalisatiereserve

Jeugdzorg. Het saldo van de voorziening per 1-1-2005 (€ 4.172.621) valt vrij ten

gunste van de exploitatie. Dit bedrag wordt gestort in de nieuwe egalisatiereserve.

De begrotingstechnische verwerking van de omzetting geschiedt middels de

halfjaarrapportage. Tevens wordt voorgesteld dat PS GS machtigen bij de jaarafsluiting onttrekkingen ten laste en stortingen ten gunste van deze reserve te mogen doen, om budgettaire neutraliteit te waarborgen.

- Actieprogramma 6.7 Financiën en Algemene Zaken

Artikel 2, lid c van het Convenant uittrederegeling bepaalt dat medewerkers in

incidentele gevallen van deze regeling gebruik kunnen maken, mits daarover

overeenstemming bestaat tussen directie en betreffende medewerker. Vermeld

wordt dat GS hebben besloten de regeling toe te passen bij 10 medewerkers. Voor

de incidentele kosten van de regeling (€ 1,4 miljoen) wordt voorgesteld deze ten

laste te brengen van de algemene middelen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de

voorziening die is getroffen voor de medewerkers die per 1 april 2005 gebruik

hebben gemaakt van de uittrederegeling.

In het hoofdstuk Overige financiële zaken wordt onder 'Reserves toevoegingen en onttrekkingen' opgemerkt dat per saldo € 5,8 miljoen aan reserves kan worden toegevoegd. In een tabel worden de belangrijkste oorzaken vermeld, gevolgd door een overzicht van de ontwikkeling van de RMP en de algemene reserve.

Ontwikkeling RMP (bedragen x € 1.000)

		2005	2006	2007	2008
Saldo per 1-1-2005	0	6.483	34.445	45.387	63.618
Reguliere storting cf coalitieakkoord	3.250	3.250	3.250	3.250	0
Toevoeging uit batig rekeningsaldo 2003	3.233	-	0	0	0
Stimuleringsregeling veilige fietsroutes		-1.000			
Batig exploitatiesaldo 2004	0	3.904	0	0	0
Toevoeging surplus algemene reserve	0	21.808	7.692	14.981	17.065
Prognose stand per 31-12-2005	6.483	34.445	45.387	63.618	80.683

Ontwikkeling algemene reserve (bedragen x € 1.000)

		2005	2006	2007	2008
Saldo per 1-1-2005	57.071	64.382	30.000	30.000	30.000
Toevoeging uit batig rekeningsaldo 2003	7.311	0	0	0	0
Afroken surplus/aanzuiveren tekort FMP	0	-21.808	-7.692	-14.981	-17.065
Nadelig exploitatiesaldo 2005	0	-12.574	7.692	14.980	17.065
Batig exploitatiesaldo 2006	0	0	0	0	0
Batig exploitatiesaldo 2007	0	0	0	0	0
Batig exploitatiesaldo 2008	0	0	0	0	0
Prognose stand per 31-12-2005	64.382	30.000	30.000	30.000	30.000

Uit de tabellen blijkt dat € 21,8 miljoen afgeroomd kan worden ten laste van de algemene reserve en kan worden toegevoegd aan de reserve Majeure Projecten.

In de paragraaf Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven komen het BCF en bijbehorende egaliseringsreserve aan de orde. Vermeld wordt dat in de begroting 2005 een inkomstenstelpost voor budgetaanpassingen (€ 3,4 miljoen) is geraamd bij invoering van het BCF. Niet realiseren van deze post betekent een verlaging van de reserve. De belangrijkste voedingsbron van de reserve bestaat uit de BTW begrepen in doeluitkeringen en bijdragen van derden. De voeding, zo wordt verwacht, zal de komende jaren circa € 12 miljoen bedragen. Voorts wordt opgemerkt dat de stand van de reserve (€ 1,3 miljoen) niet toereikend is om de niet gerealiseerde inkomsten stelpost af te dekken en daarom eind 2005 negatief wordt. Voorgesteld wordt de komende jaren de egaliseringsreserve BCF te handhaven, tijdelijk een negatief saldo toe te staan en over enkele jaren te bezien of de reserve kan worden opgeheven.

In de paragraaf Investerings wordt betreffende Kasteel Groot Buggenum opgemerkt dat renovatie dringend nodig is (kosten € 43.000). Voorgesteld wordt hiervoor een provinciaal investeringskrediet ter beschikking te stellen en voor toekomstige onderhoudskosten de jaarlijkse dotatie in de voorziening onderhoud provinciale gebouwen te verhogen met € 3.000.

3.2.4 Jaarstukken 2005

Jaarverslag Deel I Programmaverantwoording

In de inleiding wordt ingegaan op het grondbeleid. Opgemerkt wordt dat in 2005 een voorstel voor versterking van het provinciaal grondbeleid is opgesteld. Kern is het opzetten van een grondbedrijf om een selectief aantal majeure projecten middels actiever grondbeleid te versnellen en meer kwaliteit te realiseren. Om de hiermee gepaard gaande risico's te kunnen afdekken, is een risicoreserve van € 5,9 miljoen gevormd.

Over de financiële positie wordt opgemerkt dat over boekjaar 2005 na onttrekkingen en stortingen in reserves een nadelig resultaat is gerealiseerd van € 2,9 miljoen (op begrotingsbasis € 13,4 miljoen nadelig verwacht). Voorts wordt vermeld dat het gerealiseerde voordeel in 2006 teniet wordt gedaan door bestemmingsvoorstellen uit het rekeningsaldo die ten laste komen van de algemene reserve. In de begroting 2006 wordt uitgegaan van een surplus van € 18,1 miljoen op de algemene reserve dat kan worden toegevoegd RMP. Opgemerkt wordt dat nu rekening gehouden wordt met een marginaal surplus, zodat de RMP per 31-12-2006 uitkomt op € 787.000. De reden is dat een substantieel bedrag in de loop van 2005 voor andere zaken is bestemd waarvoor PS goedkeuring hebben verleend.

Voorts wordt ingegaan op de stand van zaken van de thema's/actieprogramma's:

Actieprogramma (€)	Raming (na wijziging)	realisatie	verschil
1.3 Bereikbaarheid en ruimte voor ondernemers Toevoeging aan reserve ondertunneling A2	0	950.000	-950.000
3.3 Fysieke veiligheid en rampenbestrijding Onttrekking aan reserve Majeure Projecten	1.000.000	1.000.000	0
6.3 Verkeer en Vervoer Onttrekking aan reserve GIW	0	22.527.116	-22.527.116
Toevoeging aan reserve GIW	0	13.173.667	-13.173.667
Toevoeging aan reserve Buitenring Parkstad	1.500.000	1.500.000	0
Toevoeging aan reserve gladheidsbestrijding	0	43.442	-43.442
6.4 Milieu en Water Onttrekking aan reserve GIW	187.753	128.133	59.620
Toevoeging aan reserve GIW	0	4.405	-4.405
6.6 Welzijn, zorg en cultuur Onttrekking egalisatiereserve Jeugd	729.543	943.810	-214.267
Toevoeging aan egalisatiereserve Jeugd	4.172.621	4.172.621	0

Ten aanzien van de mutaties in de reserves bij actieprogramma 6.3 wordt vermeld dat de onttrekking reserve GIW betrekking heeft op uitgaven inzake de projecten BNI en Rijksweg Boulevard en de kapitaallasten van project N2. De toevoeging aan de reserve GIW, zo wordt toegelicht, betreft een saldo van inkomsten en uitgaven.

De inkomsten (€ 21 miljoen) betreffen de bijdrage van het Rijk in het MIT-pakket en de uitgaven (€ 8,6 miljoen) de uitgaven in het kader van dit pakket. Verder is de onderuitputting personele lasten afdeling Infraprojecten (€ 13.173.667) toegevoegd aan de reserve GIW, conform startnotitie Buitenring Parkstad.

Ten aanzien van actieprogramma 6.6 wordt opgemerkt dat dit jaar budgettair neutraal is verlopen, vanwege het feit dat het ministerie heeft toegestaan om het saldo van de voorziening nog te besteden doelmittelen JHV te mogen omzetten naar de egaliseringsreserve Jeugdzorg. In 2005 is een bedrag van € 85,4 miljoen ontvangen en een bedrag van € 86,3 miljoen besteed. Er wordt een bedrag van ruim € 900.000 onttrokken aan de egaliseringsreserve, zodat op 31-12-2005 nog een bedrag van € 3,2 miljoen resteert. In 2006 is een bedrag van ruim € 1 miljoen ten laste gebracht van de reserve om de wachtlijst voor de pleegzorg en crisisopvang weg te werken.

Jaarverslag Deel II Verplichte paragrafen en Jaarrekening

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt opgemerkt dat het college van GS ten aanzien van de opcenten op motorrijtuigenbelasting op 31-01-2006 heeft besloten bij de voorstellen tot bestemming van het rekeningsaldo 2005 een deel van de uit autonome groei te verkrijgen extra opbrengsten (€ 1.200.000) aan te wenden als extra storting in de Reserve Buitenring Parkstad.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt het verloop van de weerstandscapaciteit in 2005 weergegeven. De incidentele weerstandscapaciteit in het vermogen per 1-1-2005 bedroeg € 165.822.000 (algemene reserve € 64.382.000, bestemmingsreserves € 101.440.000) en per 31-12-2005 € 173.422.000 (algemene reserve € 64.702.000, bestemmingsreserves € 108.720.000).

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserve:

- Het restant van de egaliseringsreserve Jeugdzorg bedraagt ultimo 2005 ruim € 3,2 miljoen. Inmiddels is hiervan begin 2006 ruim € 1,0 miljoen besteed om de in december 2005 aangenomen motie betreffende de aanpak van het aantal wachtenden, ten uitvoer te brengen.
- provinciefondsuitkering: schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering provinciefonds komen tot uitdrukking in het rekeningresultaat en komen ten laste van de algemene reserve.
- BCF: per 31-12-2005 bedraagt deze reserve € 7.229.739. De reserve wordt gevuld met BTW begrepen in doelmittelen en overige bijdragen van derden. Aanwending vindt plaats voor afdracht van vereveningsbijdragen en effectuering van in de begroting opgenomen stelpost inkomsten BCF. Deze post (rond € 3,3 miljoen) is meerjarig opgenomen. Verwacht wordt dat de reserve binnen 3 jaar uitgeput is en de stelpost komt te vervallen. Dit heeft een nadelig effect op de exploitatie.

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt met betrekking tot beheer en onderhoud van het provinciaal wegennet opgemerkt, dat een egalisatiereserve is gevormd voor gladheidsbestrijding. Overschotten op het exploitatiebudget gladheidsbestrijding worden aan de reserve toegevoegd. Bij budgetoverschrijdingen kan over de reserve worden beschikt. De hoogte van de reserve is gemaximeerd op € 0,453 miljoen. Verder wordt verwezen naar het mutatieoverzicht in de bijlage reserves en voorzieningen van de productenraming voor de stand van deze reserve.

Wat betreft de provinciale eigendommen wordt evenals in het jaarverslag 2004 weer ingegaan op de onderhoudskosten. De totale onderhoudskosten 2005 (€ 1.633.000) komen voor € 376.000 ten laste van de exploitatie en voor € 1.257.000 ten laste van de egalisatievoorziening onderhoud provinciale gebouwen. Vervolgens wordt weer een overzicht van het verloop van de voorziening gegeven.

Gebouwen (x € 1.000)	Saldo 1-1-2005	Storting 2005	Onttrekking 2005	Saldo 31-12-2005
Gouvernement	4.805	1.138	820	5.123
Bonnefantemuseum	544	182	446	280
Industrion	140	69	-19	227
Limburgs Museum	37	40	0	78
Kasteel Groot Buggenum	43	28	10	61
Steunpunten provinciale wegen	50	49	0	99
Totaal	5.619	1.505	1.257	5.868

In de paragraaf Grondbeleid wordt weer verwezen naar het voorstel voor versterking van het provinciale grondbeleid. Verder wordt vermeld dat een kredietbesluit is genomen voor een investeringskrediet Grondbedrijf ad € 50 miljoen. Daarvan zal € 5,9 miljoen als risicoreserve worden gevormd. Voor-/nadelige (verkoop-) resultaten zullen via deze reserve verlopen.

In de jaarrekening 2005 wordt, evenals in de jaarrekening 2004, eerst ingegaan op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Daarbij komen de algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen ook weer aan bod.

De balans per 31-12-2005 laat aan de passivakant het volgende beeld zien:

Vaste Passiva (€)	Ultimo 2005	Ultimo 2004
Reserves		
- Algemene Reserve	64.701.702	64.382.042
- Bestemmingsreserves	108.720.574	101.440.405
Totaal	173.422.276	165.882.447
Saldo rekening van baten en lasten	-2.849.895	4.211.018
Voorzieningen		
- Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen	6.060.590	5.539.871
- Risicovoorzieningen	373.032	103.462
- Lasten egaliserende voorzieningen	6.218.256	5.941.323
- Voorzieningen nog te besteden middelen derden	100.5337.149	118.209.104
Totaal	113.189.027	129.793.760

Voorts wordt, evenals in de jaarrekening 2004, de rekening van baten en lasten gepresenteerd. Voor een overzicht van het verloop van reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 2. Het hoofdstuk Toelichting op de balans bevat ook weer een overzicht van het verloop (toevoegingen/onttrekkingen) van de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen (zie bijlage 3).

Voorts volgt een toelichting per reserve en voorziening.

- Reserve Majeure Projecten

In het coalitieakkoord is afgesproken om gedurende de coalitieperiode jaarlijks vanuit de Algemene Dekkingsmiddelen € 3.250.000 te reserveren voor uitvoering van majeure projecten. In 2005 is bij begrotingswijziging € 1.000.000 ter beschikking gesteld voor de Stimuleringsregeling veilige fietsroutes. De vermeerdering bestaat hierdoor uit een toevoeging vanuit Algemene Dekkingsmiddelen (€ 2.250.000) en een toevoeging vanuit de Bestemming voordelig resultaat 2004 (€ 2.903.591). In 2005 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

- Reserve Grote Infrastructurele Werken

In 1997 is een reserve ingesteld voor uitvoering van Grote Infrastructurele Werken. Afspraak is dat elk project afzonderlijk ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd. Verder wordt opgemerkt dat er nog 2 projecten in uitvoering zijn, BNI en het MIT-pakket (A73, A74, N280 en N293) en dat het restant van de reserve beschikbaar moet blijven voor de afronding daarvan. Met betrekking tot de onttrekkingen en toevoeging is dezelfde tekst opgenomen als vermeld bij actieprogramma 6.3 in het jaarverslag 2005 Deel I.

- Reserve A2-ondertunneling Maastricht

In 2003 is besloten tot vorming van deze reserve als onderdeel van de financieringsconstructie. De vermeerdering van € 950.000, zo wordt vermeld, betreft de over 2005 toegevoegde rente (5%). In 2006 is het voor het project benodigde totaal bedrag herberekend op € 48,9 miljoen. Aangegeven wordt dat op korte termijn over het dekkingsplan besluitvorming zal plaatsvinden.

- Egalisatiereserve BTW-Compensatiefonds (BCF)

In 2003 is een tijdelijke egalisatiereserve ingesteld om positieve/negatieve korte termijn effecten op te kunnen vangen. Voorts wordt vermeld dat aan de reserve in 2005 € 5.910.252 is toegevoegd en deze per 31-12-2005 € 7.229.739 bedraagt. Dit bedrag is als volgt samengesteld: gerealiseerde baten 2005 € 9.586.369, voordelen in de exploitatie op diverse speerpunten in verband met doeluitkeringen en dergelijke

€ 311.358. Af: geraamde stelpost opbrengsten € 3.367.869, vereveningsbijdrage 2004/ 2005 € 619.606. De hoge baten zijn, zo wordt aangegeven, hoofdzakelijk gevolg van het uitzuiveren van BTW in de rijksbijdragen van een aantal grote infrastructurele werken (MIT- en BNI-pakket). De vereveningsbijdrage betreft een korting van 5% op de ingediende BTW-declaraties bij de Belastingdienst. De korting is bedoeld om provincies een minimumuitkering van het Rijk inzake het BCF te garanderen.

- Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten in verband met BCF

Verwezen wordt naar het feit dat bij de invoering van het BCF € 8,23 miljoen beschikbaar is gekomen ter compensatie voor BTW in afschrijvingsbedragen in investeringen van vóór 2003. Deze afschrijvingsbedragen zijn, zo wordt vermeld, uit pragmatische overwegingen niet verlaagd. Om de hogere kapitaallasten die hierdoor ontstaan te compenseren vindt gedurende 8 jaar een vrijval ten gunste van de exploitatie plaats (jaarlijks € 1,029 miljoen).

- Reserve Jeugdzorg

Met ingang van 1-1-2005 is de WJZ in werking getreden en is met toestemming van de minister het saldo van de Voorziening nog te besteden doeluitkering omgezet naar een egalisatiereserve. In 2005 zijn per saldo € 943.810 meer uitgaven dan inkomsten gerealiseerd.

- Reserve Buitenring Parkstad

Vermeld wordt dat voor de realisatie van dit project PS in 2005 € 36,5 miljoen extra beschikbaar hebben gesteld. De voor dit bedrag te vormen reserve zal in 2005 tot en met 2011 worden gevoed uit jaarlijkse onderuitputting van kapitaallasten (€ 32,5 miljoen) en door het verschil (€ 4,0 miljoen) uit de uit autonome groei te verkrijgen extra opbrengsten Opcenten Motorrijtuigenbelasting, boven de 1,7% waarmee in de begroting structureel rekening is gehouden.

- Voorziening uittrederegeling personeel

Per ultimo 2004 is een voorziening gevormd voor de lasten van de uittrederegeling per 1-4-2005. Verder wordt vermeld dat de vermeerdering (€ 1,4 miljoen) aanvullend overeengekomen uittredingen in 2005 betreft en de onttrekking in 2005 betalingen aan het ABP inzake de uitvoering van deze regelingen.

- Risicovoorziening Garantstelling Symbiose

Vermeld wordt dat de provincie in het kader van de verkoop van pand Mercator 1 (voorheen Symbiose) voor een gedeelte van dit pand voor 5 jaar aan de nieuwe eigenaar een huurgarantie heeft afgegeven en dat de nieuwe eigenaar een inspanningsverplichting heeft zo snel mogelijk een passende huurder te vinden.

- Voorziening uitkering ex-statenleden

De voorziening is bestemd voor het nakomen van financiële verplichtingen aan voormalig staten- en commissieleden (Verordening regelende de geldelijke en ander rechtspositionele voorzieningen ten behoeve van staten- en commissieleden).

- Voorziening onderhoud provinciale gebouwen

Opgemerkt wordt dat de dotatie gebaseerd is op het Meerjarenonderhoudsplan 2004-2018 (vastgesteld op 16-07-2004), dat eens per 4 jaar geactualiseerd wordt. Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse inflatiecorrectie van 3%. De onttrekking betreft de daadwerkelijk in 2005 gerealiseerde onderhoudskosten.

Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de actieprogramma's 6.8 tot en met 10.8 van de programmarekening 2005. Bij de kapitaallasten (6.8) wordt ingegaan op de reserve GIW, bij de heffing opcenten motorrijtuigenbelasting (7.2) op de reserve Buitenring Parkstad en bij het saldo van het BCF op de egaliseringsreserve BCF.

- Kapitaallasten

'Het verschil tussen raming en realisatie is verklaarbaar door een met ingang van dit jaar gewijzigde (bruto) verantwoording van de investeringsprojecten die ten laste van de reserve GIW worden gerealiseerd. De uitgaven worden als extra afschrijving ten laste van de exploitatierekening verantwoord. Tegenover deze extra afschrijving is in het resultaatbestemmende deel van de jaarrekening een overeenkomstige onttrekking aan de reserve GIW opgenomen.'

- Opcenten motorrijtuigenbelasting

Hieronder is dezelfde tekst opgenomen als in de paragraaf Lokale Heffingen van het jaarverslag 2005 deel II.

- Saldo BTW-Compensatiefonds

Hieronder is grotendeels dezelfde tekst opgenomen als in paragraaf Inventarisatie van de risico's van het jaarverslag 2005 deel II. Aanvullend hierop wordt opgemerkt dat als gevolg van het uitzuiveren van de BTW uit de eindafrekening van een aantal grote infrastructurele projecten (MIT/BNI) waarvoor rijksbijdragen zijn ontvangen, de realisatie 2005 € 5,1 miljoen hoger uit komt.

Ten aanzien van de actieprogramma's 9.1 tot en met 10.8 worden de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves weergegeven (zie bijlage 3).

Tot slot wordt ingegaan op het resultaat. Vermeld wordt dat het nadelige resultaat van de jaarrekening 2005 € 2.849.895 bedraagt. Op begrotingsbasis werd rekening gehouden met een nadelig resultaat van € 13,4 miljoen. Het resultaat is dus circa € 10,5 miljoen voordeliger dan waarmee op begrotingsbasis rekening werd gehouden.

Verzocht wordt bij de vaststelling van de jaarrekening in te stemmen met de volgende bestemmingsvoorstellen (overhevelen van middelen naar 2006 ten laste van de Algemene Reserve (surplus) per ultimo 2005):

- voorstellen bestemming resultaat (Reguliere middelen)	€ 17.002.744
- voorstellen bestemming resultaat (Beleidsintensiveringsgelden)	€ 928.110

Voorts wordt opgemerkt dat het restant van het exploitatiebudget Knelpuntenfonds wordt toegevoegd aan de reserve knelpunten economisch beleid (bedrag € 152.044). Tot slot wordt nogmaals verwezen naar het collegebesluit ten aanzien van Opcenten Motorrijtuigenbelasting (€ 1.200.000 storten in reserve Buitenring Parkstad).

3.2.5 Accountantsrapport 2005

In het rapport van bevindingen 2005 wordt ten aanzien van de getrouwheid onder meer opgemerkt dat de voorziening uittreding te hoog is verantwoord (€ - 12.500) en er ten onrechte uitgaven van de voorziening onderhoud zijn geboekt (€ 23.800). Ten aanzien van de verslaggeving (najaarsnota 2005 en jaarverslag 2005) is de accountant van mening dat bij de toelichting op de programma's een duidelijke relatie wordt gelegd met de uitputting van de reserves die betrekking hebben op onderliggend programma. Met betrekking tot het weerstandsvermogen wordt, net als in het rapport 2004, vermeld dat gegeven de aanwezige reserves en vrije ruimtes hierin uit de accountantscontrole niet blijkt dat dit ontoereikend zou zijn per 31 december 2005.

Het resultaat over 2005 wordt als volgt samengevat (bedragen x € 1 miljoen):

Resultaat voor bestemming	0,5
Toevoegingen aan reserves:	
- Reserve Grote Infrastructurele Werken	13,2
- Reserve Majeure Projecten	2,3
- Reserve Ondertunneling A2	0,9
- Reserve BTW-Compensatiefonds	5,9
- Omzetting voorziening in reserve Jeugdzorg	4,2
- Reserve Buitenring Parkstad	1,5
Totaal	28,0
Onttrekkingen aan reserves:	
- Kapitaallasten BTW-Compensatiefonds	1,0
- Reserve GIW	22,5
- Reserve Jeugdzorg	1,0
- Reserve Grondwaterbelasting	0,2
Totaal	24,7
Resultaat na bestemming	-2,8

Wat de analyse van de afwijking tussen begroot en werkelijk resultaat betreft wordt opgemerkt dat in de programmarekening 2005 een analyse is opgenomen in relatie tot toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. Als voorbeeld wordt gegeven dat de hogere kapitaallasten voor het merendeel gedekt worden uit een onttrekking van € 9,3 miljoen uit de reserve GIW. Wat de kwaliteit van de toelichtingen en analyses in de programmarekening betreft merkt de accountant op dat de aanbeveling van

vorig jaar bij de programmaverantwoording een relatie te leggen met de reserves die op het betreffende programma betrekking hebben, adequaat is opgevolgd.

In de paragraaf Overige controlebevindingen wordt ingegaan op reserves. Vermeld wordt dat PS in het controleprotocol 2005 de reserves en voorzieningen als speerpunt benoemd hebben voor controle. Met betrekking tot de reserves verantwoord in de jaarrekening zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- mutaties in reserves zijn gecontroleerd aan de hand van onderliggende besluiten en overige documenten;
- de verwerking van de resultaatbestemming 2004 is gecontroleerd op basis van onderliggende nota;
- de reserves zijn getoetst aan de regelgeving volgens het BBV;
- de reserves zijn getoetst aan overige vereisten opgelegd vanuit externe regelgeving en eisen van ministeries.

Aangegeven wordt dat er geen significante fouten of onzekerheden geconstateerd zijn in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening. Op basis van uitgevoerde werkzaamheden heeft de accountant voldoende zekerheid verkregen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoorde reserves in de jaarrekening.

Met betrekking tot de voorzieningen verantwoord in de jaarrekening zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- mutaties in voorzieningen zijn gecontroleerd aan de hand van onderliggende besluiten en overige documenten;
- de voorzieningen zijn getoetst aan de regelgeving volgens het BBV;
- de voorzieningen zijn getoetst aan overige vereisten opgelegd vanuit externe regelgeving en eisen van ministeries;
- er is een algehele beoordeling in het kader van de juistheid en volledigheid van de opgenomen voorzieningen uitgevoerd. Hierbij is geconstateerd dat de voorzieningen over het algemeen zeer voorzichtig gevormd zijn. De managementinschattingen zijn getoetst en de accountant kan zich verenigen met de gehanteerde methodieken en inschattingen;
- de relatie tussen de in de jaarrekening opgenomen voorzieningen en de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen zijn beoordeeld. Daaruit blijken geen tekortkomingen in de volledigheid van de opgenomen risico's dan wel de opgenomen voorzieningen.

Op basis van de beoordeling en uitgevoerde werkzaamheden heeft de accountant voldoende zekerheid verkregen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoorde voorzieningen in de jaarrekening.

3.3 Begrotingsjaar 2006

3.3.1 Begroting 2006

In de inleiding van de programmabegroting 2006 wordt, evenals in de begroting 2005, opgemerkt dat de invulling van de provinciale ambities alleen mogelijk is bij een strak financieel beleid. Alleen zo kan voldoende ruimte en een robuust FMP worden opgebouwd. Dit betekent onder meer dat:

- bij inhoudelijke aanpassingen, die tot inzet van extra middelen leiden, de volgorde geldt: 1) herprioriteren binnen sectoren, 2) herprioriteren binnen thema's, 3) inzet middelen beleidsintensivering of inzet FMP;
- niet bestede middelen aan het eind van een boekjaar terugvloeiën naar de algemene reserve en het surplus boven € 30 miljoen gestort wordt in het FMP;
- middelen uit het FMP beschikbaar zijn voor projecten waarvan, nut, noodzaak en uitvoeringsgereedheid zijn aangetoond.

Met betrekking tot het FMP wordt voorts opgemerkt dat daarin, na de eerste helft van de coalitie en rekening houdend met geaccordeerde projecten, € 18,9 miljoen resteert. Of naast de reguliere storting van € 3,25 miljoen in 2007 nog bedragen in dit fonds worden gestort wordt aan het eind van het jaar duidelijk. Wat dat betreft wordt opgemerkt dat in 2006 nog een aantal ambities, uit de Versnellingsagenda, regionale allianties en de reconstructie financieel vertaald moet worden.

Bij de uitwerking van de thema's/actieprogramma's zijn in alle financiële overzichten de regels 'onttrekking aan reserves' en 'toevoeging aan reserves' opgenomen. Indien er bedragen (niet zijnde 0) worden vermeld, wordt in de betreffende tabellen niet aangegeven om welke reserve het specifiek gaat. Met uitzondering van actieprogramma 6.3 Verkeer en Vervoer, gebeurt dit wel bij de toelichting op de beleidsinitiatieven. Het betreft in alle gevallen het FMP.

Thema/Actieprogramma	€
1.1 Limburgse Technologische Topregio (Campusplan Maastricht)	
Onttrekking aan reserve	- 650.000
Toevoeging aan reserve	0
2.2 Ontplooiing als poort naar de maatschappij (AINSI/Middenzaal)	
Onttrekking aan reserve	-3.450.000
Toevoeging aan reserve	0
2.3 De school als poort naar de arbeidsmarkt (Technodome)	
Onttrekking aan reserve	-1.500.000
Toevoeging aan reserve	0
4.1 Plattelandseconomie (Floriade)	
Onttrekking aan reserve	-7.000.000
Toevoeging aan reserve	0
5.3 Goed wonen en werken in een leefomgeving met kwaliteit (Q4)	
Onttrekking aan reserve	-2.500.000
Toevoeging aan reserve	0
6.3 Verkeer en vervoer	
Onttrekking aan reserve	0
Toevoeging aan reserve	2.527.125

Bij thema 3 Veilig leven in Limburg wordt opgemerkt dat bij de totstandkoming van de coalitie afgesproken is, in beginsel jaarlijks uit het FMP € 1 miljoen beschikbaar te stellen ter verbetering van een aantal fietsverbindingen. Bij het opstellen van de begroting waren nog geen uitvoeringsgerede projecten bekend. Hierdoor, zo wordt opgemerkt, kan nog geen voorstel voor onttrekking uit het FMP worden gedaan. Dienen zich in de loop van 2006 projecten aan die aan de criteria voldoen, dan kunnen deze tot een maximum van € 1 miljoen gehonoreerd worden middels de halfjaarrapportage.

Bij thema 4 Ruimte voor Limburg wordt eenzelfde soort opmerking gemaakt. Momenteel zijn nog geen uitvoeringsgerede projecten bekend (en wordt dus niet voldaan aan de criteria van het FMP). Hierdoor kan een eventueel tekort niet al op voorhand in de begroting worden gedekt door een bijdrage uit deze reserve. Dienen zich in de loop van 2006 projecten aan die aan de criteria voldoen, dan kunnen deze tot een totaal van € 1,9 miljoen gehonoreerd worden.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt, evenals in de begroting 2005, vermeld dat de provincie vooralsnog geen (risicomanagement-)beleid heeft geformuleerd ten aanzien van het weerstandsvermogen. PS hebben wel vastgesteld dat als gewenste omvang voor de algemene reserve 10% van het exploitatiebudget geldt. De weerstandscapaciteit in het vermogen van de provincie per 1-1-2006 wordt als volgt weergegeven (weerstandscapaciteit x € 1.000):

Weerstandscapaciteit in vermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene reserve	46.266		
Bestemmingsreserves	117.577		
Stille reserves	p.m.		
Totaal capaciteit in vermogen	163.843		163.843

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserves. Het betreft dezelfde risico's en reserves als in de begroting 2005. Ook de toelichtende tekst bij de risico's is, met uitzondering van het BCF, dezelfde als in de begroting 2005. Betreffende het BCF wordt onder meer aangegeven dat de reserve in 2005 uitgeput is en met ingang van 2005 het verlies (verschil tussen korting op de uitkering provinciefonds en compensabele BTW) in de meerjarenbegroting is verwerkt en de reserve opgeheven.

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen wordt onder reserves en voorzieningen aangegeven dat, conform het BBV, voor gladheidsbestrijding een egalisatiereserve is gevormd (maximale hoogte € 453.000). Verwezen wordt naar de bijlage reserves en voorzieningen van de productenraming (mutatie-overzicht), waarin onder andere de stand van deze reserve wordt weergegeven.

Ten aanzien van de provinciale gebouwen worden, evenals in de begroting 2005, de onderhoudskosten en de daarmee samenhangende storting in de voorziening groot onderhoud weergegeven.

Onderhoudskosten provinciale eigendommen begroting 2006 (bedragen x € 1.000)

Gebouwen	Onderhoud ten laste exploitatie	Onderhoud ten laste voorziening	Totaal onderhoud 2006
Gouvernement	508	634	1.142
Bonnefantenmuseum	140	276	416
Industrië	43	17	60
Limburgs museum	81	14	95
Kasteel Groot Buggenum	14	28	42
Steunpunten provinciale wegen	10	94	104
totaal	796	1.063	1.859

Verloop voorziening groot onderhoud begroting 2006 (bedragen x € 1.000)

Gebouwen	Saldo 1 jan 2006	Storting 2006	Onttrekking 2006	Saldo 31 dec 2006
Provinciale gebouwen	4.547	1.507	1.060	4.994

In de paragraaf Grondbeleid wordt, evenals in de begroting 2005, aangegeven dat voor de risico's die de provincie loopt met het aankopen en voorfinancieren van gronden het beleid is een risicoreserve te vormen. Voorts wordt, evenals in de begroting 2005, vermeld dat deze risicoreserve nog steeds niet is ingesteld en ook

geen mogelijkheden worden voorzien om deze te vormen. Hiervoor worden dezelfde redenen aangegeven als in de begroting 2005: per jaareinde zijn geen gronden verkocht of voorfinancieringen terugontvangen, zodat geen winsten zijn gerealiseerd die ingezet kunnen worden voor het vormen van de reserve.

De financiële begroting bevat onder meer een afzonderlijke paragraaf Reserves en Voorzieningen. Ingegaan wordt op de algemene reserve, het FMP en het Eigen Vermogen versus het Vreemd Vermogen.

Geprognosticeerde ontwikkeling algemene reserve (x € 1.000)

	2005	2006	2007	2008	2009
Saldo per 1-1	64.382	46.265	30.000	30.000	30.000
Geraamd nadeling exploitatiesaldo 2005		-12.574			
Afstromen surplus tgv Majeure Projecten	-18.117				
Vorming bestemmingsreserves		-3.691			
Saldo per 31-12	46.265	30.000	30.000	30.000	30.000

Verloop en verwachte ontwikkeling FMP (x € 1.000)

	2004	2005	2006	2007
Stand per 1-1	0	6.483	30.754	18.904
Bij:				
Jaarlijkse storting conform coalitieakkoord	3.250	3.250	3.250	3.250
Batig saldo jaarrekening 2003	3.233			
Batig saldo jaarrekening 2004		3.904		
Surplus algemene reserve		18.941		
Geraamd batig saldo 2006				+p.m.
Onttrekkingen:				
Halfjaarrapportage 2005		-1.000		
Programmabegroting 2006			-15.100	
Halfjaarrapportage 2006			-p.m.	-p.m.
Programmabegroting 2007				-p.m.
Saldo per 31-12	6.483	30.754	18.904	22.154 +/- p.m.

Toegelicht wordt onder meer dat in de halfjaarrapportage 2005 € 1,0 miljoen is ingezet voor de stimuleringsregeling veilige fietsroutes en in de programmabegroting 2006 rekening is gehouden met een inzet voor meerdere beleidsinitiatieven: Floriade, Campus Maastricht, AINSI, Middenzaal Heerlen, Project Q4 Venlo en het Technodome Venlo. In totaal is hiermee in 2006 € 15,1 miljoen gemeoid.

Eigen vermogen versus vreemd vermogen

€	1 januari 2006	31 december 2006
Algemene reserve (EV)	46.265.570	30.000.000
Overige reserves (EV)	117.577.392	84.015.342
Voorzieningen: niet-bestede doeluitkeringen (VV)	113.488.063	116.131.478
Overige voorzieningen (VV)	10.231.073	9.853.500
Totaal, waarvan	287.562.098	240.000.320
EV	57%	47,3%
VV	43%	52,7%

Toegelicht wordt onder meer dat de omvang van het EV door overheveling van middelen uit reserves (algemene reserve, FMP en reserve GIW), per saldo € 50 miljoen daalt en door een vrijwel stabiel VV het aandeel EV met bijna 10% afneemt. In bijlage I Overzicht Baten en Lasten Begroting 2006 wordt het verloop van een aantal reserves voor de jaren 2006 tot en met 2009 weergegeven. Het betreft de algemene reserve, de reserve A2-ondertunneling, de RMP, de reserve Buitenring Parkstad, de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten BCF en overige bestemmingsreserves. In bijlage 1 is het overzicht opgenomen.

Bijlage III van de begroting 2006 geeft een overzicht van de ontwikkeling van reserves en voorzieningen in de jaren 2006 tot en met 2010.

Omschrijving (€)	Saldo per 1-1-2006	Saldo per 1-1-2007	Saldo per 1-1-2008	Saldo per 1-1-2009	Saldo per 1-1-2010
Algemene reserve	46.265.570	30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000
Vrij aanw best.reserves	92.935.539	56.211.238	77.877.087	91.744.060	112.145.762
Gebonden best.reserves	24.641.853	27.804.103	27.275.353	46.246.603	43.217.853
Subtotaal	163.842.962	114.015.342	135.152.440	166.990.664	185.363.615
Risicovoorzieningen	628.833	628.833	628.833	628.833	628.833
Voorz. toek. verpl.	4.678.639	3.799.723	2.920.807	2.051.995	1.212.731
Lasten-egal. voorz.	4.923.601	5.424.944	6.366.741	6.277.487	6.160.089
Voorz. midd. derden	113.488.064	116.131.478	157.460.764	155.320.566	138.824.829
Subtotaal	123.719.137	125.984.978	167.377.145	164.278.881	146.826.482
Totaal generaal	287.562.099	240.000.320	302.529.585	331.269.545	332.190.097

3.3.2 Voorjaarsnota 2006

Deze nota vormt de basis voor het laatste met PS te voeren voorjaarsdebat in de coalitieperiode 2003-2007. De financiën, zo wordt opgemerkt, zijn in dit debat een belangrijk aandachtspunt. Het wordt noodzakelijk geacht in 2006 een stevig en strak financieel beleid te voeren, om tegen te gaan dat (wel/niet voorziene) meevallers in de loop van enig jaar direct ingezet worden op basis van momentopnamen. 'Een duidelijke inhoudelijke visie, selectiviteit en heldere prioriteiten moeten leidend

zijn voor de inzet van de provinciale middelen. Dat vraagt om een algemene reserve van voldoende omvang, een strak beheer van het FMP en zo nodig herprioritering.'

Voorts wordt opgemerkt dat vanwege een aantal PS-besluiten (Versnellingsagenda, grondbeleid en risicobeheer, bestemming BDU-gelden) circa € 18 miljoen minder in het FMP vloeit, zodat daarin ultimo 2006 € 787.000 resteert (exclusief reguliere storting in 2006 van € 3,25 miljoen). Uitgangspunt is daarom dat in de dekking van opkomende behoeften wordt voorzien door herprioritering van inzet van bestaande middelen. Een ander uitgangspunt is, het grondbedrijf daargelaten, geen nieuwe risicoreserveringen te plegen, maar uit oogpunt van transparantie en eenvoud de algemene reserve op te hogen. Dit conform de eerder vastgestelde uitgangspunten, daarbij rekening houdend met het nieuwe grondbedrijf.

3.3.3 Voortgangsrapportage 1^e halfjaar 2006

In de inleiding wordt aangegeven dat de rapportage zich op verzoek van PS beperkt tot afwijkingen op hoofdlijnen en onderwerpen die conform planning verlopen niet worden genoemd.

Vervolgens wordt ingegaan op afwijkingen in de thema's/actieprogramma's. Bij thema 1 Ondernemend Limburg wordt ingegaan op de Versnellingsagenda. Vermeld wordt dat het ministerie van Economische Zaken en de provincie hun commitment willen tonen aan SABIC door de financiële inspanningen inzichtelijk te maken voor grote infrastructurele werken rondom Chemelot. Het ministerie reserveert hiervoor € 15 miljoen en de provincie € 5 miljoen. Voorgesteld wordt deze € 5 miljoen te reserveren in een bestemmingsreserve (€ 2,5 miljoen in 2007 en in 2008).

In het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen wordt, evenals in de voortgangsrapportage 2005, ingegaan op het BCF en de egaliseringsreserve. Het betreft dezelfde tekst zoals opgenomen in de paragraaf Inventarisatie de risico's jaarverslag 2005.

In het hoofdstuk Overige Bedrijfsvoering worden onder Organisatieontwikkeling instrumenten genoemd (uittrederegeling, vrijwillige vertrekregeling én overige kosten), die aanleiding geven tot het reserveren van een budget. Aangegeven wordt dat nog geen zinvolle inschatting te geven is van de benodigde reservering. Onder Grondbeleid wordt vermeld dat PS een besluit hebben genomen over een voorstel voor versterking van het provinciale grondbeleid. Daarin is ook besloten € 5,9 miljoen als risicoreserve Grondbedrijf te vormen.

In het hoofdstuk Begrotingswijzigingen komen twee reserves aan de orde: reserve GIW in het kader van de Versnellingsagenda en de bestemmingsreserve bijstorting aandelenkapitaal LIOF. Achtereenvolgens wordt hierover het volgende opgemerkt. De bestemming van een deel van de BNI-gelden is gewijzigd ten behoeve van projecten uit de Versnellingsagenda. Het gaat om € 10 miljoen, waarvan het

ministerie van EZ € 2,9 miljoen verstrekt en € 7,1 via de provincie lopen. Tevens wordt voor € 200.000 aan bijdragen van derden ontvangen. Hierdoor bedraagt het totaal aan begrote uitgaven in de begroting € 7,3 miljoen (€ 6,825 miljoen geraamd in 2006 en € 475.000 in 2007). Voor 2006 wordt het bedrag gedekt door reserves GIW (€ 4,725 miljoen) en een bijdrage van het ministerie van EZ (€ 2,1 miljoen).

De aandeelhouders van LIOF hebben de intentie uitgesproken af te stappen van de geldende bijstortingsverplichting, zoals contractueel in 1990 vastgelegd. Ten behoeve van deze bijstortingsverplichting heeft de provincie een bestemmingsreserve op de balans opgenomen van circa € 7,2 miljoen. Intentie is de bijstortingsverplichting te laten vervallen. Hierdoor valt de bestemmingsreserve vrij. De vrijgevallen verplichting wordt onder meer aangewend voor de extra impuls voor de Versnellingsagenda (€ 6,5 miljoen). De vrijval is onder uitdrukkelijk voorbehoud van accordering op de aandeelhoudersvergadering in mei 2006. Daarna zal in overleg worden bekeken hoe dit contractueel kan worden geformaliseerd. Naar verwachting zal dit circa twee maanden duren.

3.3.4 Jaarstukken 2006

Jaarverslag Deel I Programmaverantwoording

In de inleiding wordt onder de paragraaf Financiële positie aangegeven dat over 2006, na onttrekkingen/toevoegingen aan reserves, een voordelig resultaat van € 16,5 miljoen is gerealiseerd. Vermeld wordt dat dit resultaat voor een groot deel teniet wordt gedaan door overboekingsvoorstellen voor niet bestede gelden. Bij accordering hiervan door PS bij de behandeling van de jaarrekening worden ze in 2007 via een begrotingswijziging ten laste van de algemene reserve afgewikkeld.

Voorts wordt ingegaan op de thema's/actieprogramma's. Per actieprogramma wordt een financieel overzicht gegeven, waarin ook de mutaties in reserves cijfermatig worden weergegeven. Voor een toelichting op de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves wordt verwezen naar de jaarrekening (Toelichting op de balans).

Actieprogramma (€)	Raming (na wijziging)	realisatie	verschil
1.1 Limburg Technologische Topregio			
Onttrekking reserve Impulsfinanciering tUL	1.000.000	1.000.000	0
Onttrekking RMP (Campusplan)	650.000	0	650.000
1.3 Bereikbaarheid/ruimte ondernemers			
Toevoeging aan reserve ondertunneling A2	19.225.000	19.225.000	0
2.2 Ontplooiing als poort naar maatschappij			
Onttrekking aan reserve RMP (AINSI)	950.000	950.000	0
Onttrekking aan reserve RMP (Middenzaal)	2.500.000	2.500.000	0
2.3 De school als poort naar arbeidsmarkt			
Onttrekking aan reserve RMP (Technodome)	1.500.000	1.500.000	0
3.3 Fysieke veiligheid en rampenbestrijding			
Toevoeging reserve hoogwaterbescherming	2.100.000	1.810.492	289.508
Onttrekking reserve hoogwaterbescherming	408.000	1.684.958	-1.276.958
Algemene res tbv res hoogwaterbescherming	2.100.000	2.100.000	0
4.1 Plattelandseconomie			
Onttrekking aan RMP Floriade	7.000.000	1.500.000	5.500.000
4.2 Natuur, landschap, water			
Toevoeging aan reserve Flora- en Faunawet	0	443.120	-443.120
4.3 Ruimtelijk instrumentarium			
Toevoeging aan risicoreserve Grondbedrijf	5.900.000	5.900.000	0
Onttrekking aan alg res tbv risicores grondb	5.900.000	5.900.000	0
5.3 Wonen/werken in omgeving met kwal			
Onttrekking aan RMP Q4 Venlo	2.500.000	2.500.000	0
6.2 Economie, onderwijs, internat zaken			
Toevoeging reserve knelpunten econ Beleid	0	411.516	-411.516
Onttrekking res bijstorting aandelenkap LIOF	7.200.721	7.200.721	0
6.3 Verkeer en Vervoer			
Toevoeging aan reserve GIW	0	40.333	-40.333
Toevoeging aan reserve Buitenring Parkstad	2.700.000	3.793.509	-1.093.509
Toevoeging aan reserve Gladheidsbestrijding	0	13.105	-13.105
Onttrekking aan reserve GIW	5.925.000	13.558.023	-7.633.023
6.4 Milieu en Water			
Toevoeging aan reserve Grondwaterbeheer	0	37.844	-37.844
Toevoeging aan bestemmingres Vinkenslag	1.591.000	1.591.000	0
Onttrekking alg res tbv reserve Vinkenslag	1.591.000	1.591.000	0
6.6 Welzijn, zorg en cultuur			
Toevoeging aan egalisatiereserve Jeugdzorg	0	72.648	-72.648
Onttrekking aan egalisatiereserve Jeugdzorg	1.037.435	957.456	79.979

Toelichtingen:

- RMP Project AINSI € 950.000

GS hebben op 18-12-2006 besloten voor het AINSI-project een subsidie beschikbaar te stellen van € 950.000. Vermeld wordt dat met dit project een nieuw segment binnen de culturele sector wordt toegevoegd voor de hele (Eu)regio en ruimte ontstaat voor diverse activiteiten op het gebied van (jeugd)cultuur en cross-over projecten. Zo worden culturele en economische functies gekoppeld en creatief ondernemerschap gestimuleerd.

- RMP Middenzaal Heerlen € 2.500.000

Gemeld wordt dat dit een multifunctionele accommodatie voor cultuurvormen met specifieke accommodatie-eisen betreft. Op basis van resultaatverplichtingen heeft de provincie subsidie (€ 2,5 miljoen) in het vooruitzicht gesteld. Een aantal van deze verplichtingen kan pas na realisatie van het gebouw ingevuld worden. Verder wordt nog vermeld dat de werkzaamheden zijn gestart en in de planning is voorzien dat alle bouwkundige, installatietechnische en toneelmechanische werkzaamheden in de eerste helft van 2007 worden opgeleverd.

- RMP Technodome € 1.500.000

Op 19 januari is gevierd dat het Technodome haar deuren geopend heeft. Vermeld wordt dat Venlo nu beschikt over een moderne en innovatieve leeromgeving, waarin technisch beroepsonderwijs en bedrijfsleven elkaar ontmoeten en samenwerken.

- Aandeel provincie meerkosten Maaskaden

Opgemerkt wordt dat tegenover het verantwoorde bedrag (werkelijke meerkosten Maaskaden) een onttrekking uit de reserve Hoogwaterbescherming staat. Definitieve afrekening van het ministerie van VW vond plaats in december 2006, waardoor de onttrekking niet is begroot (begrotingswijziging was toen niet meer mogelijk).

- RMP Floriade € 7.000.000

Vermeld wordt dat voor de Floriade in 2007 een beschikking wordt afgegeven voor het resterende bedrag.

- RMP Q4 Venlo € 2.500.000

Doel van dit project is transformatie van een probleemwijk in het culturele hart van Venlo. Vermeld wordt dat GS de subsidieaanvraag van de gemeente gehonoreerd hebben met een bedrag van € 2,5 miljoen (PS-toezegging in voorjaarsnota 2005).

- Exploitatiebudget Knelpuntenfonds

Vermeld wordt dat onder-/overschrijdingen op het exploitatiebudget Knelpuntenfonds aan het einde van het jaar toegevoegd/onttrokken wordt aan de reserve knelpunten economisch beleid. De onderschrijding uit 2005 van € 152.044 en uit 2006 van € 259.472 zijn aan deze reserve toegevoegd.

- Buitenring Parkstad

De ontvangen bijdrage van Parkstad Limburg aan het project Buitenring is gestort in de reserve Buitenring Parkstad. Opgemerkt wordt dat deze bijdrage in de begroting 2007 was opgenomen, echter in 2006 is ontvangen.

- Jeugdzorg (doeluitkering)

Met ingang van 1-1-2005 is de WJZ in werking getreden. Uitgangspunt is dat iedere jongere recht heeft op jeugdzorg, ongeacht de beschikbaarheid van financiële middelen. Voor de verzilvering van dit recht wordt de provincie aangesproken. Voorts wordt vermeld dat in 2006 € 91,5 miljoen is ontvangen, € 92,5 miljoen is

besteed en ruim € 950.000 is onttrokken aan de egaliseringsreserve Jeugdzorg. Rekening houdend met de rentebijdrage resteert per 31 december 2006 een bedrag van € 2.344.000 in deze reserve.

Opmerkingen met betrekking tot voorzieningen:

- In 2006 is ten behoeve van de reorganisatie een voorziening gevormd ter financiering van de 58+ regeling uit het Sociaal Statuut (2.752.360 N);
- In 2006 is een voorziening gerealiseerd ter financiering van de in het kader van de reorganisatie getroffen vertrekregelingen op basis van humanitaire gronden. De hiervoor benodigde middelen ad € 777.094 vielen hoger uit dan de eerder opgenomen raming ad € 300.000 (477.094 N);
- Vrijval voorziening Uittrederegeling personeel 2005. Uiteindelijk heeft 1 persoon minder gebruik gemaakt van deze uittrederegeling 2005, dan waarmee in de raming van de omvang van de voorziening rekening was gehouden (272.850 V).

Jaarverslag Deel II Verplichte Paragrafen en Jaarrekening

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt, evenals in het jaarverslag 2005, met betrekking tot de opcenten motorrijtuigenbelasting, opgemerkt dat een deel van de extra opbrengsten wordt aangewend als extra storting in de reserve Buitenring Parkstad tot een niveau van € 3.954.000. Vermeld wordt dat dit bedrag normaliter uiterlijk in 2009 wordt gerealiseerd. In 2006 was de extra opbrengst € 1.093.509. Per ultimo 2006 is cumulatief € 2.293.509 extra in de reserve gestort.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt het verloop van de weerstandscapaciteit in 2006 weergegeven. De incidentele weerstandscapaciteit in het vermogen per 1-1-2006 bedroeg € 153.941.000 (algemene reserve 61.852.000, bestemmingsreserves € 92.089.000) en per 31-12-2006 € 164.991.000 (algemene reserve € 68.780.000, bestemmingsreserves € 96.211.000).

In de paragraaf Inventarisatie van de risico's wordt bij een aantal risico's verwezen naar een specifieke reserve:

- Het risico dat wachtenden via de rechter jeugdzorg afdwingen wordt ingeschat op maximaal € 222.588. Het risico met betrekking tot kinderen en jongeren die minder dan 9 weken wachten op jeugdzorg wordt ingeschat op maximaal € 3.201.293. Per 31-12-2006 is in totaal sprake van een risico van maximaal € 3.423.881. Om eventuele toekomstige tekorten te kunnen opvangen staat de WJZ provincies toe een egaliseringsreserve te vormen. Het restant van deze reserve bedraagt ultimo 2006 ruim € 2,3 miljoen.
- provinciefondsuitkering: schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering provinciefonds komen tot uitdrukking in het rekeningresultaat en komen ten laste van de algemene reserve.

Tot slot wordt geconcludeerd dat over het volledige spectrum aan risico's, zowel incidenteel als structureel, voldoende weerstandsvermogen aanwezig is om risico's af te dekken.

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt, evenals in het jaarverslag 2005, opgemerkt dat een egalisatiereserve is gevormd voor gladheidbestrijding. Over deze reserve is verder dezelfde tekst opgenomen als in het jaarverslag 2005.

Voor de provinciale eigendommen worden, evenals in het jaarverslag 2005, de onderhoudskosten en daarmee samenhangende storting in de egalisatievoorziening groot onderhoud weergegeven. De geraamde budgetten, zo wordt opgemerkt, zijn voldoende om de beheerplannen uit te kunnen voeren. Verder wordt vermeld dat in februari 2007 de 4-jaarlijkse herinspectie wordt gestart. Daaruit moet blijken of de budgetten voldoende zijn en of het jaar van uitvoering op basis van de conditie nog reëel is. Verder wordt vermeld dat geen sprake is van achterstallig onderhoud, maar wel van achterstand in het uitvoeren van projecten vanwege herprioritering van andere projecten en het ontbreken van mankracht.

Verloop voorziening groot onderhoud rekening 2006 (bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2006	Storting 2006	Onttrekking 2006	Saldo 31-12-2006
Provinciale gebouwen	5.870	1.509	1.228	6.150

Ontwikkeling voorziening groot onderhoud gebouwen rekening 2006 (x € 1.000)

Stand per 31-12	2005	2006	2007	2008
Provinciale gebouwen	5.870	6.150	7.046	7.942

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op de uittrederegeling waarvan een aantal medewerkers naar aanleiding van de reorganisatie gebruik heeft gemaakt. Aangegeven wordt dat hiervoor in 2006 een voorziening is gevormd ter dekking van de toekomstige lasten (aanvulling op maandelijkse FPU tot uiterlijk 2014).

In de paragraaf Grondbeleid wordt weer ingegaan op de risicoreserve Grondbedrijf. Voor een groot deel betreft het dezelfde tekst als in het jaarverslag 2005. Voorts wordt aangegeven dat in 2006 een aantal aankopen zijn verricht (ten behoeve van de glastuinbouwprojectvestiging Californië, het bedrijventerrein St. Joost en het project Hout-Blerick). Hiervoor geldt dat ze op basis van onafhankelijke externe taxatierapporten zijn gesloten en dat met de ontwikkelingsmaatschappijen is overeengekomen dat zij de gronden uiterlijk in 2010 (of eerder als blijkt dat ze nodig zijn) overnemen. Op basis hiervan wordt de conclusie getrokken dat de bestaande risicoreserve thans voldoende is.

In de jaarrekening 2006 wordt, evenals in de jaarrekening 2005, eerst ingegaan op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Daarbij komen de algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen ook weer aan bod.

De balans per 31-12-2006 laat aan de passivakant het volgende beeld zien:

Vaste Passiva (€)	Ultimo 2006	Ultimo 2005
Eigen vermogen		
Reserves		
- Algemene Reserve	52.260.807	64.701.702
- Bestemmingsreserves	107.754.498	108.720.574
Totaal	160.015.305	173.422.276
Saldo rekening van baten en lasten	16.520.925	-2.849.895
Voorzieningen		
- Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen	8.197.569	6.060.590
- Risicovoorzieningen	913.752	373.032
- Lasten egaliserende voorzieningen	6.546.993	6.218.256
- Voorzieningen nog te besteden middelen derden	148.596.616	100.5337.149
Totaal	164.254.929	113.189.027

Voorts wordt, evenals in de jaarrekening 2005, de rekening van baten en lasten gepresenteerd. Voor een overzicht van het verloop van reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 2. Bij de toelichting op de balans wordt onder meer ingegaan op het verloop (toevoegingen en onttrekkingen) van de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Bijlage 3 bevat de overzichten hiervan.

Voorts volgt een toelichting per reserve en voorziening. Reserves:

- Algemene reserve

Opgemerkt wordt dat het surplus per 31-12-2006 (€ 20.260.807) beschikbaar is voor toevoeging aan de RMP. Verder wordt vermeld dat PS bij de behandeling van de voorjaarsnota 2006 hebben besloten het bufferdeel van de Algemene Reserve te verhogen van € 30 naar € 32 miljoen.

- Reserve Majeure Projecten

Evenals in de jaarrekening 2005 wordt verwezen naar de afspraak uit het coalitieakkoord jaarlijks vanuit Algemene Dekkingsmiddelen € 3.250.000 te reserveren voor de uitvoering van majeure projecten. Verwacht wordt dat in het voorjaar 2007 de laatste subsidiebeschikkingen voor de projecten Floriade en Campusplan Maastricht (€ 6.150.000) worden afgegeven.

- Reserve knelpunten economisch beleid

Vermeld wordt dat deze reserve ingesteld is voor het wegnemen van knelpunten bij acquisitie van nieuwe bedrijven naar Limburg en gekoppeld is aan de Knelpuntenregeling (door EC goedgekeurde steunmaatregel). Op basis van deze regeling kan aan bedrijven of instellingen die zich in Limburg vestigen een financiële tegemoetkoming worden geleverd: tot € 200.000 per bedrijf, behalve in gebieden op de Europese steunkaart. Voor Limburg waren dat t/m 2006 de (voormalige) gemeenten Maasbracht, Echt, Susteren, Born, Sittard, Stein, Beek, Nuth, Heerlen, Landgraaf en Kerkrade. Daar is een hogere bijdrage mogelijk (tot 15% van de investeringen). Voor

de periode 2007 - 2013, zo wordt aangegeven moet de steunkaart nog worden vastgesteld. Het overschot op het exploitatiebudget in 2006 (€ 411.516) is aan de reserve toegevoegd. Ultimo 2006 is de omvang van de reserve € 536.323.

- Reserve Grote Infrastructurele Werken (GIW)

Evenals in de jaarrekening 2004 wordt aangegeven dat deze reserve in 1997 in het leven is geroepen en thans nog 2 projecten in uitvoering zijn: BNI en MIT. Voorts wordt opgemerkt dat de jaarlijkse toevoeging voor onderuitputting op personele kosten inzake de Buitenring in 2006 € 40.333,- bedroeg en de extra afschrijvingen, voor BNI/MIT (€ 9.662.785) uit de reserve zijn aangewend. Tot slot wordt vermeld dat PS in 2005 hebben besloten niet benodigde gereserveerde middelen, vanwege financiële meevallers bij aanbesteding van BNI-projecten, in te zetten voor de Versnellingsagenda en het Regionaal Innovatiebeleid. PS hebben bij behandeling van de voortgangsrapportage 2006 goedkeuring gegeven aan inzet van extra middelen voor projecten Versnellingsagenda. In 2006 is € 3.895.238 aangewend voor dekking van de in het exploitatieresultaat 2006 verantwoorde lasten voor deze projecten.

- Egalisatiereserve gladheidbestrijding

Afhankelijk van weersomstandigheden kunnen kosten van gladheidbestrijding sterk fluctueren. Om te komen tot een gelijkmatige belasting van exploitatierekeningen in verschillende dienstjaren is een egalisatiereserve ingesteld (maximaal € 1,0 miljoen). Vermeld wordt voorts dat het overschot op het exploitatiebudget in 2006 (€ 13.105) is toegevoegd aan de reserve en ultimo 2006 de omvang € 387.925 is.

- Bestemmingsreserve impulsfinanciering tUL

Aangegeven wordt dat de UM en de provincie in 2004 overeen zijn gekomen dat de provincie onder voorwaarden maximaal € 5 miljoen beschikbaar zal stellen ter vergroting van de onderzoekscapaciteit van de School voor Life Sciences Maastricht. Resultaten van dit onderzoek moeten leiden tot programma's en projecten met een economische spin-off voor Limburg. Vermeld wordt dat de provinciale bijdragen in 2005-2010 jaarlijks beoordeeld worden op basis van realisatie van overeengekomen resultaatverplichtingen en het voldoen aan de geformuleerde randvoorwaarden. In 2006 heeft een subsidieverstrekking van € 1,0 miljoen plaatsgevonden.

- Reserve A2-ondertunneling Maastricht

In 2003 is besloten tot vorming van deze reserve. Vermeld wordt dat herberekening van de kosten van dit project (begin 2006) ertoe heeft geleid dat de provincie in de periode 2006-2009 additioneel € 24,5 miljoen beschikbaar zal stellen (PS-besluit 7-4-2006). Het totaal bedrag komt hiermee op € 48,9 miljoen en dient als taakstellend beschouwd te worden. De toevoeging aan de reserve in 2006 bedroeg € 19,25 miljoen. Ultimo 2006 is de omvang van de reserve € 39,025 miljoen.

- Bestemmingsreserve Hoogwaterbescherming

Opgemerkt wordt dat bij behandeling van de Midterm Review is besloten in de programmabegroting 2006 € 2,1 miljoen te reserveren voor de vorming van deze reserve. In 2006 zijn kosten in rekening gebracht door Grondbureau Maasdal (€ 408.000) en de Limburgse Waterschappen (€ 1.276.958) ten laste van de reserve gebracht. Het ultimo 2006 resterende bedrag (€ 125.533) betreft een nog met de waterschappen in 2007 af te rekenen bedrag. Door een meevaller (€ 1.810.492) in af

te rekenen bedragen is het restantbedrag (€ 289.508) als vrijval ten gunste van het exploitatieresultaat in 2006 gebracht.

- Bestemmingsreserve Flora- en Faunawet

Per 1-12-2005 worden middelen voor uitvoering van de Flora- en Faunawet én de Natuurbeschermingswet via het provinciefonds ontvangen. Vermeld wordt dat om eigen middeleninzet door onvoorziene invloeden niet te sterk te laten fluctueren in 2006 een egaliseringsreserve is gevormd (€ 443.120). De vorming heeft vooruitlopend op besluitvorming en bekrachtiging door PS, plaatsgevonden bij vaststelling van de jaarrekening.

- Risicoreserve Grondbedrijf

Besloten is voor opvang van risico's gemoeid met aankopen en voorfinancieren van gronden een risicoreserve te vormen. Voor-/nadelige grondexploitatieresultaten worden ten gunste/laste van de reserve verantwoord. Het investeringskrediet Grondbedrijf bedraagt € 59,0 miljoen. In 2006 is hiervoor een risicoreserve van € 5,9 miljoen gevormd.

- Bestemmingsreserve bijstorting aandelenkapitaal LIOF

Aangegeven wordt dat de provincie zich in 1986 voor € 9,9 miljoen verplicht om deel te nemen in uitbreiding van kapitaal van NV Industriebank LIOF. Voor € 2,7 miljoen is daadwerkelijk deelgenomen. Om te kunnen voldoen aan de verplichting is een voorziening gevormd (€ 7,2 miljoen). Bij invoering van het BBV is deze omgevormd tot bestemmingsreserve. De verplichting tot bijstorting is feitelijk voorwaardelijk: de provincie kan pas aangesproken worden als de liquiditeitsreserve van LIOF een bepaald minimumniveau bereikt. Gezien de omvang van deze reserve hebben PS bij behandeling van de voortgangsrapportage 2006 besloten de bestemmingsreserve te laten vrijvallen. De kans wordt zeer gering geacht dat de provincie op bijstorting zal worden aangesproken. De vrijval is ingezet ter dekking van de additionele kosten van de Versnellingsagenda 2005-2012.

- Reserve Buitenring Parkstad

Deze reserve is gevormd voor financiering van het aanleggen van de Buitenring rond de Parkstad-gemeenten. Opgemerkt wordt dat PS ter realisatie van dit project in maart 2005 € 36.454.000 extra ter beschikking hebben gesteld. Dekking vindt plaats door jaarlijkse onderuitputting van kapitaallasten (€ 32.500.000) gedurende 2005 tot en met 2011. Vermeld wordt dat het verschil (€ 4 miljoen) gedekt wordt uit extra uit autonome groei te verkrijgen opbrengsten Opcenten Motorrijtuigenbelasting. In 2006 is € 3.793.509 toegevoegd (€ 1.500.000 onderuitputting kapitaallasten en € 2.293.509 hogere autonome groei 2005 en 2006). Ultimo 2006 is de omvang van de reserve € 5.293.509. De bijdragen van de Parkstad-gemeenten in de kosten (€ 53,5 miljoen) zijn ultimo 2006 ontvangen en in een voorziening gestort.

- Bestemmingsreserve bodemsanering Vinkenslag

Opgemerkt wordt dat de oorspronkelijke naam reserve woonwageneigenaren in 2004 is aangepast aan de specifieke bestemming: het bodemsaneringsdeel van het totaalplan Vinkenslag.

- Bestemmingsreserve Vinkenslag

Vermeld wordt dat voor het totaalplan Vinkenslag aanvullend € 1.590.910 is gereserveerd en aan het verlenen van dit bedrag voorwaarden zijn gesteld.

- Reserve grondwaterbeheer

Aangegeven wordt dat PS op basis van de Grondwaterwet bevoegd zijn een heffing in te stellen voor het onttrekken van grondwater. Dit om kosten van maatregelen te bestrijden, verband houdend met het voorkomen/tegengaan van nadelige gevolgen van onttrekking en infiltraties, maar die niet voor rekening van de vergunninghouder gebracht kunnen worden. Er is een egalisatiereserve ingesteld voor het opvangen van mee-/tegenvallers in de opbrengsten grondwater belasting. Het overschot op exploitatiebudgetten in 2006 (€ 37.844) is aan de reserve toegevoegd.

- Reserve Jeugdzorg

Op 1-1-2005 is de WJZ in werking getreden en is met toestemming van de minister van VWS het saldo van de voorziening nog te besteden doeluitkering omgezet naar een egalisatiereserve. In 2006 is voor € 72.648 rente aan de reserve toegevoegd. De onttrekking in 2006 bedroeg € 957.456 (hogere uitgaven dan inkomsten in exploitatie 2006).

- Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten in verband met BCF

Onder deze reserve is dezelfde tekst opgenomen als in de jaarrekening 2005.

- Egalisatiereserve BTW-Compensatiefonds (BCF)

Vermeld wordt onder meer dat in 2006 € 3.174.734 is onttrokken aan deze reserve: gerealiseerde baten 2006 € 475.876, voordelen in exploitatie i.v.m. doeluitkeringen € 284.709. Af: geraamde stelpost opbrengsten € 3.304.583, vereveningsbijdrage 2006 € 378.338, overige uitgaven € 252.398. De vereveningsbijdrage betreft een korting van 4% op de ingediende BTW-declaraties, bedoeld om provincies een minimumuitkering in het kader van het BCF te garanderen. De overige uitgaven betreffen vooral een naheffing als gevolg van een BTW/BCF controle over 2003 ad € 259.000.

Voorzieningen:

- Voorziening uittrederegeling personeel 2005

Per ultimo 2004 is een voorziening gevormd voor lasten van de uittrederegeling per 1 april 2005 (aanvulling op maandelijkse FPU). De jaarlijkse onttrekkingen betreffen de betalingen aan het ABP inzake de uitvoering van deze regelingen.

- Voorziening reorganisatie 2006

Deze voorziening is in 2006 gevormd ter dekking van de kosten (aanvulling op de maandelijkse FPU) van diegene die gebruik hebben gemaakt van de uittrederegeling als gevolg van de reorganisatie in 2006. De hiervoor aan het ABP op basis van facturen te betalen kosten lopen door tot en met 2014. De kosten van december 2006 (circa € 40.000) zijn per abuis in mindering gebracht op de Voorziening uittrederegeling personeel 2005. Correctie hiervan volgt in 2007.

- Risicovoorziening 'Garantstelling Symbiose'

Na een overeenkomstige tekst als in de jaarrekening 2005 wordt nog opgemerkt dat de aanwending in 2006 (€ 57.156) de door de nieuw eigenaar in rekening gebrachte gedeerde huur en servicekosten betreft.

- Voorziening schadeclaims ontgrondingen

Deze voorziening is in 2006 gevormd voor schadegevallen ontgrondingen waarvoor de provincie aansprakelijk is (artikel 26 Ontgrondingenwet). Voeding vindt plaats door

het in de vergunningsinkomsten opgenomen heffingsdeel schadevergoeding (2006: € 90,- per vergunning) in de voorziening te storten. Bij berekening van de storting in 2006 is met terugwerkende kracht uitgegaan van alle van het jaar 2000 tot en met 2006 verleende vergunningen.

- Voorziening uitkering ex-statenleden

Onder deze voorziening is dezelfde tekst opgenomen als in de jaarrekening 2005.

- Voorziening onderhoud provinciale gebouwen

Onder deze voorziening is dezelfde tekst opgenomen als in de jaarrekening 2005.

Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de actieprogramma's 6.8 tot en met 10.8 van de programmarekening 2005. Bij de kapitaallasten (6.8) wordt ingegaan op de reserve GIW, bij de heffing opcenten motorrijtuigenbelasting (7.2) op de reserve Buitenring Parkstad en bij het saldo van het BCF op de egaliseringsreserve BCF.

- Kapitaallasten

Vermeld wordt dat het verschil tussen raming en realisatie verklaard wordt door de per 2005 gewijzigde verantwoording van investeringsprojecten die worden gedekt uit reserves. Deze worden als afschrijving ten laste van de exploitatie verantwoord. In 2006 zijn investeringsuitgaven gedaan voor realisatie van grote infrastructurele werken (MIT/BNI) tot een extra bedrag van € 9,7 miljoen. Daartegenover is in het resultaatbestemmende deel van de jaarrekening per saldo een overeenkomstige onttrekking aan de Reserve GIW opgenomen.

- Heffing provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting

Vermeld wordt dat PS hebben besloten een deel van de uit autonome groei te verkrijgen extra opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting aan te wenden als storting in de reserve Buitenring Parkstad tot € 3.954.000. In 2006 bedraagt de in de reserve Buitenring Parkstad gestorte opbrengst € 1.093.509.

- Saldo BTW-Compensatiefonds

Alle jaarlijkse exploitatievoor-/nadelen als gevolg van het BCF worden aan de egaliseringsreserve BCF toegevoegd/onttrokken. De begrote aanwending bedroeg € 3.304.583. Dit bedrag is in 2006 abusievelijk als exploitatieopbrengst opgenomen. De in de realisatie opgenomen aanwending (€ 3.174.734) betreft het in 2006 opgetreden nadelige resultaat. Daarbij is rekening gehouden met de additioneel aan inkomsten ontvangen doeluitkering BTW, die al in de exploitatie onder de diverse speerpunten was opgenomen (€ 284.849), naast de lasten en baten 2006 (€ 630.737 en € 475.876). De gerealiseerde inkomsten in de exploitatie 2006 bedroegen hierdoor € 129.849. Bij de voortgangsrapportage 2006 is door middel van een begrotingswijziging een aanwending van de egaliseringsreserve BCF (€ 800.000) opgenomen als gedeeltelijk dekkingsmiddel voor de uitvoering van Projecten Versnellingsagenda. Gezien de lagere gerealiseerde uitgaven Projecten Versnellingsagenda heeft in 2006 alleen aanwending van dekkingsmiddelen via de reserve GIW plaatsgevonden.

Ten aanzien van de actieprogramma's 9.1 tot en met 10.8 worden de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves weergegeven (zie bijlage 3).

Tot slot wordt ingegaan op het resultaat. Opgemerkt wordt dat het resultaat vóór bestemming € 5,9 miljoen batig bedraagt. De raming bedroeg € 14,9 miljoen nadelig; per saldo € 20,8 miljoen vóordeliger dan geraamd. Voorts wordt vermeld dat toevoegingen en onttrekkingen aan reserves het resultaat 2006 ná bestemming met € 10,6 miljoen voordelig hebben beïnvloed. Op begrotingsbasis werd rekening gehouden met een voordelige beïnvloeding van € 7,3 miljoen. Het resultaat ná bestemming bedraagt € 16,5 miljoen positief.

Het meevallende resultaat 2006 wordt onder andere verklaard door mutaties in reserves. Méér toegevoegd dan geraamd € 1,8 miljoen nadelig (buitenring Parkstad, knelpunten economisch beleid en Flora- en Faunawet). Méér onttrokken € 5,0 miljoen voordelig (egalisatie reserve BCF, GIW, hoogwaterscherming en Majeure Projecten).

3.3.5 Accountantsrapport 2006

In het rapport van bevindingen 2006 wordt vermeld dat gedurende de controle een financiële onrechtmatigheid geconstateerd is die door middel van de vaststelling van de jaarrekening door PS alsnog rechtmatig verklaard kan worden. Aangegeven wordt dat het om de vorming van de reserve Flora en Fauna (€ 443.119) gaat. Deze reserve is gevormd naar aanleiding van een GS-besluit (30-05-2006). Goedkeuring van PS dient middels de vaststelling van de jaarrekening bekrachtigd te worden.

Met betrekking tot het weerstandsvermogen wordt, net als in het rapport 2005, vermeld dat gegeven de aanwezige reserves en vrije ruimtes hierin uit de accountantscontrole niet blijkt dat deze ontoereikend zou zijn per 31-12-2006. Wel wordt opgemerkt dat het inzicht in de organisatiebrede risico's verder verbeterd kan worden door organisatiebreed risicomangement te ontwikkelen en te implementeren. Het management is voornemens hier in 2007 mee te starten.

Ten aanzien van de ambities van de provincie om een provinciaal grondbedrijf op te starten wordt onder meer opgemerkt dat in de paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag een duidelijke uiteenzetting van de projecten en risico's opgenomen is. Daarbij wordt geconcludeerd dat de aanwezige risicoreserve toereikend is. De accountant kan zich verenigen met deze beoordeling.

Het resultaat over 2006 wordt als volgt samengevat:

x € 1 miljoen	Begroting 2006	Rekening 2006	verschil
Resultaat voor bestemming	-14,9	6,0	20,9
Per saldo onttrekking reserves	-7,3	10,5	3,2
Pos. resultaat na ontr reserves	-7,6	16,5	24,1

Ten aanzien van de analyse van de afwijking tussen het begrote en het werkelijke resultaat wordt onder andere opgemerkt dat een deel hiervan wordt veroorzaakt doordat de begrote onttrekkingen aan reserves niet zijn gerealiseerd. Hierdoor worden de middelen (via resultaatbestemming) weer toegevoegd aan de reserves.

Bijlage 1 Overzichten verloop reserves⁸

Jaarrekening 2004 (bedragen in €)

Verloop reserves 2004 tot en met 2007

Thema Actieprogramma	Totaal lasten 2004	Totaal baten 2004	Saldo lasten /baten 2004
Geraamde toevoegingen aan reserves	8.537.149		-8.537.149
8 Reserve Grote Infrastructurele Werken	3.748.982		-3.748.982
8 Reserve Majeure Projecten	3.250.000		-3.250.000
7 Algemene reserve	1.538.167		-1.538.167
Geraamde onttrekkingen aan reserves		13.776.955	13.776.955
1.1 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg		57.716	57.716
2.3 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg		19.239	19.239
7 Reserve economisch beleid		1.750.000	1.750.000
7 Reserve economisch beleid		250.000	250.000
7 Algemene reserve		11.700.000	11.700.000
	Totaal lasten 2005	Totaal baten 2005	Saldo lasten /baten 2005
Geraamde toevoegingen aan reserves	3.499.579		-3.499.579
8 Reserve Grote Infrastructurele Werken	249.579		-249.579
8 Reserve Majeure Projecten	3.250.000		-3.250.000
7 Algemene reserve			0
Geraamde onttrekkingen aan reserves		2.895.578	0
1.2 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
2.3 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Algemene reserve		2.895.578	2.895.578
	Totaal lasten 2006	Totaal baten 2006	Saldo lasten /baten 2006
Geraamde toevoegingen aan reserves	3.988.420		-3.988.420
8 Reserve Grote Infrastructurele Werken	249.579		-249.579
8 Reserve Majeure Projecten	3.250.000		-3.250.000
7 Algemene reserve	488.841		-488.841
Geraamde onttrekkingen aan reserves			0
1.3 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
2.3 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Algemene reserve			0

⁸ Cijfers in de bijlagen zijn afkomstig uit de provinciale jaarstukken.

	Totaal lasten 2007	Totaal baten 2007	Saldo lasten /baten 2007
Geraamde toevoegingen aan reserves	4.258.944		-4.258.944
8 Reserve Grote Infrastructurele Werken	249.579		-249.579
8 Reserve Majeure Projecten	3.250.000		-3.250.000
7 Algemene reserve	759.365		-759.365
Geraamde onttrekkingen aan reserves			0
1.4 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
2.3 Reserve vml. St. Studiefonds Limburg			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Reserve economisch beleid			0
7 Algemene reserve			0

Jaarrekening 2005 (bedragen in €)

Verloop reserves 2005 tot en met 2008

Geraamde toevoegingen reserves	Lasten 2005	Baten 2005	Saldo 2005	Lasten 2006	Baten 2006	Saldo 2006
Algemene reserve	0		0	18.015.618		18.015.618
Reserve Majeure Projecten	3.250.000		3.250.000	3.250.000		3.250.000
	3.250.000	0	3.250.000	21.2265.618	0	21.265.618
Geraamde onttrekkingen reserves:						
Algemene reserve		1.904.895	-1.904.895			0
Best. res. dekking kapitaallasten BCF		1.028.750	-1.028.750		1.028.750	-1.028.750
Reserve. grondwater belasting		187.753	-187.753		187.753	-187.753
		3.121.398	-3.121.398	0	1.216.503	-1.216.503

Geraamde toev. reserves	Lasten 2007	Baten 2007	Saldo 2007	Lasten 2008	Baten 2008	Saldo 2008
Algemene reserve	16.906.478		16.906.478	19.495.822		19.495.822
Reserve Majeure Projecten	3.250.000		3.250.000	0		0
	20.156.478	0	20.156.478	19.495.822		19.495.822
Geraamde onttrekkingen reserves						
Algemene reserve			0			0
Best.res. Dekking kapitaallasten BCF		1.028.750	-1.028.750		1.028.750	-1.028.750
Reserve grondwater belasting		187.753	-187.753		187.753	-187.753
	0	1.216.503	-1.216.503	0	1.216.503	-1.216.503

Jaarrekening 2006 (bedragen x € 1.000)

Verloop reserves 2006 tot en met 2009

Geraamde toevoegingen reserves	Lasten 2006	Baten 2006	Saldo 2006	Lasten 2007	Baten 2007	Saldo 2007
Reserve A2-ondertunneling	1.027	0	1.027	1.078	0	1.078
Reserve Majeure Projecten	3.250	0	3.250	3.250	0	3.250
Reserve Buitenring Parkstad	1.500	0	1.500	1.500	0	1.500
Overige bestemmings-reserves	3.691	0	3.691	0	0	0
	9.468	0	9.468	5.828	0	5.828
Geraamde onttrekkingen reserves:						
Algemene reserve	0	-3.691	3.691	0	0	
Reserve Majeure Projecten	0	-15.100	15.100	0	0	
Overige bestemmings-reserves	0	0	0	0	0	
Best. Reserve dekking kap.lasten BCF	0	-1.029	1.029	0	-1.029	1.029
	0	-19.820	19.820	0	-1.029	1.029

Geraamde toevoegingen reserves	Lasten 2008	Baten 2008	Saldo 2008	Lasten 2009	Baten 2009	Saldo 2009
Reserve A2-ondertunneling	1.132	0	1.132	814	0	814
Reserve Majeure Projecten	0	0	0	0	0	0
Reserve Buitenring Parkstad	7.000	0	7.000	7.000	0	7.000
Overige bestemmings-reserves	0	0	0	0	0	0
	8.132	0	8.132	7.814	0	7.814
Geraamde onttrekkingen reserves:						
Algemene reserve	0	0	0	0	0	0
Reserve Majeure Projecten	0	0	0	0	0	0
Overige bestemmings-reserves	0	0	0	0	0	0
Best. Reserve dekking kap.lasten BCF	0	-1.029	1.029	0	-1.029	1.029
	0	-1.029	1.029	0	-1.029	1.029

Bijlage 2 Overzicht baten en lasten reserves

Jaarrekening 2004 (bedragen x € 1.000)

	Lasten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	1.538	37.003	38.541	0	-38.541
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250	0	3.250	3.250	0
9.3 Reserve economisch beleid	0	1.750	1.750	0	-1.750
9.4 Reserve A2-ondertunneling	0	0	0	900	900
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	36	36
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	16	16
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	3.749	3.749	0
	8.537	38.753	47.290	7.951	-39.339

	Baten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	0	0	0	0	0
9.2 Reserve Majeure Projecten	0	0	0	0	0
9.3 Reserve economisch beleid	0	0	0	0	0
9.4 Reserve A2-ondertunneling	0	0	0	0	0
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	0	0
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	0	0
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0

	Saldo lasten en baten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	1.538	37.003	38.541	0	-38.541
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250	0	3.250	3.250	0
9.3 Reserve economisch beleid	0	1.750	1.750	0	-1.750
9.4 Reserve A2-ondertunneling	0	0	0	900	900
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	36	36
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	16	16
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	3.749	3.749	0
	8.537	38.753	47.290	7.951	-39.339

	Lasten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	0	0	0	0	0
10.2 Reserve economisch beleid	0	0	0	0	0
10.3 Reserve knelp. Econ. Beleid	0	0	0	0	0
10.4 Res vml St. Studiefonds L'burg	0	0	0	0	0
10.5 Res grondwaterbelasting	0	0	0	0	0
10.6 Bestres dekking kap.lasten BCF	0	0	0	0	0
10.7 Egalisatiereserve BCF	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0

	Baten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	11.700	21.689	33.389	0	-33.389
10.2 Reserve economisch beleid	2.000	211	2.211	0	-2.211
10.3 Reserve knelp. Econ. Beleid	0	1.000	1.000	1.329	329
10.4 Res vml St. Studiefonds L'burg	77	0	77	0	-77
10.5 Res grondwaterbelasting	0	68	68	334	266
10.6 Bestres dekking kap.lasten BCF	0	1.028	1.028	1.029	1
10.7 Egalisatiereserve BCF	0	0	0	4.347	4.347
	13.777	23.996	37.773	7.039	-30.734

	Saldo lasten en baten				
	Ramingen 2004			Real. 2004	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	-11.700	-21.689	-33.389	0	33.389
10.2 Reserve economisch beleid	-2.000	-211	-2.211	0	2.211
10.3 Reserve knelp. Econ. Beleid	0	-1.000	-1.000	-1.329	-329
10.4 Res vml St. Studiefonds L'burg	-77	0	-77	0	77
10.5 Res grondwaterbelasting	0	-68	-68	-334	-266
10.6 Bestres dekking kap.lasten BCF	0	-1.028	-1.028	-1.029	-1
10.7 Egalisatiereserve BCF	0	0	0	-4.347	-4.347
	-13.777	-23.996	-37.773	-7.039	30.734

Jaarrekening 2005 (bedragen in €)

	Lasten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	0	21.858.684	21.858.684	12.234	21.845.450
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250.000	-1.000.000	2.250.000	2.250.000	0
9.3 Reserve Buitenring Parkstad	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0
9.4 Reserve A2-ondertunneling	0	0	0	950.000	-950.000
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	43.442	-43.442
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	4.405	-4.405
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	13.173.667	-13.173.667
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg	0	4.172.621	4.172.621	4.172.621	0
9.9 Egal. Reserve BCF	0	0	0	5.910.252	-5.910.252
	3.250.000	26.531.305	29.781.305	28.016.621	1.764.684

	Baten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve					
9.2 Reserve Majeure Projecten					
9.3 Reserve Buitenring Parkstad					
9.4 Reserve A2-ondertunneling					
9.5 Reserve gladheidsbestrijding					
9.6 Reserve grondwaterbeheer					
9.7 Res grote infrastructurele werken					
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg					
9.9 Egal. Reserve BCF					
	0	0	0	0	0

	Saldo Lasten en Baten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	0	21.858.684	21.858.684	12.234	-21.845.450
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250.000	-1.000.000	2.250.000	2.250.000	0
9.3 Reserve Buitenring Parkstad	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0
9.4 Reserve A2-ondertunneling	0	0	0	950.000	950.000
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	43.442	43.442
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	4.405	4.405
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	13.173.667	13.173.667
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg	0	4.172.621	4.172.621	4.172.621	0
9.9 Egal. Reserve BCF	0	0	0	5.910.252	5.910.252
	3.250.000	26.531.305	29.781.305	28.016.621	-1.764.684

	Lasten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve					
10.2 Reserve grote infrastructurele werken					
10.3 Egal. reserve Jeugd					
10.4 Reserve grondwaterbeheer					
10.5 Reserve knelpunten econ. beleid					
10.6 Reserve grondwaterbelasting					
10.7 Egalisatiereserve BCF					
10.8 Best.reserve dekking kap.lasten BCF					
	0	0	0	0	0

	Baten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	1.904.909	33.325.845	35.230.754	0	35.230.754
10.2 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	22.527.116	-22.527.116
10.3 Egal. reserve Jeugd	0	729.543	729.543	943.810	-214.267
10.4 Reserve grondwaterbeheer	187.753	0	187.753	128.133	59.620
10.5 Res knelpunten econ. beleid					
10.6 Reserve grondwaterbelasting					
10.7 Egalisatiereserve BCF					
10.8 Best.res dekking kap.lasten BCF	1.028.750	0	1.028.750	1.028.750	0
	3.121.412	34.055.385	37.176.800	24.627.809	12.548.991

	Saldo Lasten en Baten				
	Ramingen 2005			Real. 2005	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	-1.904.909	-33.325.845	-35.230.754	0	35.230.754
10.2 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	-22.527.116	-22.527.116
10.3 Egal. reserve Jeugd	0	-729.543	-729.543	-943.810	-214.267
10.4 Reserve grondwaterbeheer	-187.753	0	-187.753	-128.133	59.620
10.5 Res knelpunten econ. beleid					
10.6 Reserve grondwaterbelasting					
10.7 Egalisatiereserve BCF					
10.8 Best.res dekking kap.lasten BCF	-1.028.750	0	-1.028.750	-1.028.750	0
	-3.121.412	-34.055.385	-37.176.800	-24.627.809	12.548.991

Jaarrekening 2006 (bedragen in €)

	Lasten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	0		0		0
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250.000		3.250.000	3.250.000	0
9.3 Reserve Buitenring Parkstad	1.500.000	1.200.000	2.700.000	3.793.509	-1.093.509
9.4 Reserve A2-ondertunneling	1.027.125	18.197.875	19.225.000	19.255.000	0
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0		0	13.105	-13.105
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0		0	37.844	-37.844
9.7 Res grote infrastructurele werken	0		0	40.333	-40.333
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg	0		0	72.648	-72.648
9.9 Egal. Reserve BCF	0		0	0	0
9.10 Bestemmingsreserve Vinkenslag	1.591.000		1.591.000	1.591.000	0
9.11 Reserve Flora- en Faunawet	0		0	443.120	-443.120
9.12 Reserve knelpunten econ. Beleid	0		0	411.516	-411.516
9.13 Risicoreserve Grondbedrijf	0	5.900.000	5.900.000	5.900.000	0
9.14 Reserve hoogwaterbescherming	2.100.000		2.100.000	1.810.492	289.508
	9.468.125	25.297.875	34.766.000	36.588.567	-1.822.567

	Baten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve					
9.2 Reserve Majeure Projecten					
9.3 Reserve Buitenring Parkstad					
9.4 Reserve A2-ondertunneling					
9.5 Reserve gladheidsbestrijding					
9.6 Reserve grondwaterbeheer					
9.7 Res grote infrastructurele werken					
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg					
9.9 Egal. Reserve BCF					
9.10 Bestemmingsreserve Vinkenslag					
9.11 Reserve Flora- en Faunawet					
9.12 Reserve knelpunten econ. Beleid					
9.13 Risicoreserve Grondbedrijf					
9.14 Reserve hoogwaterbescherming					
	0	0	0	0	0

	Saldo Lasten en Baten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Toevoegingen aan reserves					
9.1 Algemene reserve	0	0	0	0	0
9.2 Reserve Majeure Projecten	3.250.000	0	3.250.000	3.250.000	0
9.3 Reserve Buitenring Parkstad	1.500.000	1.200.000	2.700.000	3.793.509	-1.093.509
9.4 Reserve A2-ondertunneling	1.027.125	18.197.875	19.225.000	19.255.000	0
9.5 Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	13.105	-13.105
9.6 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	37.844	-37.844
9.7 Res grote infrastructurele werken	0	0	0	40.333	-40.333
9.8 Egal. Reserve Jeugdzorg	0	0	0	72.648	-72.648
9.9 Egal. Reserve BCF	0	0	0	0	0
9.10 Bestemmingsreserve Vinkenslag	1.591.000	0	1.591.000	1.591.000	0
9.11 Reserve Flora- en Faunawet	0	0	0	443.120	-443.120
9.12 Reserve knelpunten econ. Beleid	0	0	0	411.516	-411.516
9.13 Risicoreserve Grondbedrijf	0	5.900.000	5.900.000	5.900.000	0
9.14 Reserve hoogwaterbescherming	2.100.000	0	2.100.000	1.810.492	289.508
	9.468.125	25.297.875	34.766.000	36.588.567	-1.822.567

	Lasten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve					
10.2 Reserve grote infrastructurele werken					
10.3 Egal. reserve Jeugd					
10.4 Reserve grondwaterbeheer					
10.5 Reserve Majeure Projecten					
10.6 Reserve impulsfinanciering tUL					
10.7 Egalisatiereserve BCF					
10.8 Reserve bijstorting aandelenkap LIOF					
10.9 Reserve hoogwaterbescherming					
10.1 Best.reserve dekking kap.lasten BCF					
	0	0	0	0	0

	Baten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Vershil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	3.691.000	5.900.000	9.591.000	9.591.000	0
10.2 Reserve GIW	0	5.925.000	5.925.000	13.558.023	-7.633.023
10.3 Egal. reserve Jeugd	0	1.037.435	1.037.435	957.466	79.979
10.4 Reserve grondwaterbeheer	0		0	0	0
10.5 Reserve Majeure Projecten	15.100.000	0	15.100.000	8.950.000	6.150.000
10.6 Reserve impulsfinanciering tUL	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	0
10.7 Egalisatiereserve BCF	0	800.000	800.000	3.174.734	-2.374.734
10.8 Reserve bijst aandelenkap LIOF	0	7.200.721	7.200.721	7.200.721	0
10.9 Reserve hoogwaterbescherming	0	408.000	408.000	1.694.958	-1.276.958
10.1 Best.res dekking kap.lasten BCF	1.028.750	0	1.028.750	1.028.750	0
	19.819.750	22.271.156	42.090.906	47.145.642	-5.054.736

	Saldo Lasten en Baten				
	Ramingen 2006			Real. 2006	Vershil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Onttrekkingen aan reserves					
10.1 Algemene reserve	-3.691.000	-5.900.000	-9.591.000	-9.591.000	0
10.2 Reserve GIW	0	-5.925.000	-5.925.000	-13.558.023	7.633.023
10.3 Egal. reserve Jeugd	0	-1.037.435	-1.037.435	-957.466	-79.979
10.4 Reserve grondwaterbeheer	0	0	0	0	0
10.5 Reserve Majeure Projecten	-15.100.000	0	-15.100.000	-8.950.000	-6.150.000
10.6 Reserve impulsfinanciering tUL	0	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0
10.7 Egalisatiereserve BCF	0	-800.000	-800.000	-3.174.734	2.374.734
10.8 Reserve bijst aandelenkap LIOF	0	-7.200.721	-7.200.721	-7.200.721	0
10.9 Reserve hoogwaterbescherming	0	-408.000	-408.000	-1.694.958	1.276.958
10.1 Best.res dekking kap.lasten BCF	-1.028.750	0	-1.028.750	-1.028.750	0
	-19.819.750	-22.271.156	-42.090.906	-47.145.642	5.054.736

Bijlage 3 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen

Jaarrekening 2004 (bedragen in €)

Algemene reserve

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Beginsaldo		50.489.197	
Toevoeging:			
Bestemd dienstsaldo 2003	8.605.990		
Vervallen commiteringen	5.416.445	14.022.435	
Onttrekking:			
Investeringsbijdrage	129.590	129.590	
Totaal		64.382.042	50.489.197

Vrij aanwendbare bestemmingsreserves

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Beginsaldo		64.645.868	
Toevoeging:			
Onderuitputting kredieten 2003 (bestemd saldo 2003)	3.492.950		
Bestemming resultaat rekening 2004 (incl. rente-toerekening)	7.935.252 4.844.056		
Overschot ontvangen bijdragen investeringsprojecten		16.272.258	
Onttrekking:			
Bestemming resultaat in rekening 2004	1.328.973	1.328.973	
Totaal		79.589.153	64.645.868

Niet vrij aanwendbare bestemmingsreserves

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Beginsaldo		33.715.772	
Toevoeging:			
Bestemming resultaat rekening 2004 (Rente-toerekening)	16.004		
Vrijval BTW uit transitoria e.d.	164.641		
Bestemd dienstsaldo 2003	1.472.515	1.653.160	
Onttrekking:			
Afwikkeling/opheffing committeringsreserve	7.808.304		
Bestemming resultaat rekening 2004	5.709.376	13.517.680	
Totaal		21.851.252	33.715.772

Saldo van de rekening van baten en lasten

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Resultaat voor bestemming (saldo thema 1 t/m 8)		5.123.925	13.571.455
Toevoegingen aan reserves:			
- GIW	3.748.982		
- Majeure Projecten	3.250.000		
- Grondwaterbeheer (rente)	16.004		
- Ondertunneling A2 (rente)	900.000		
- Gladheidsbestrijding	36.270	7.951.256	
Onttrekkingen aan reserves:			
- Kapitaallasten BCF	1.028.750		
- Knelpunten economisch beleid	1.328.973		
- Grondwaterbelasting	334.372		
- BTW- Compensatie Fonds	4.346.254	7.038.349	
Resultaat na bestemming (saldo van de rekening van baten en lasten)		4.211.018	-

Verloopoverzicht Eigen vermogen 2004

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Beginsaldo		162.422.292	
Vermeerderingen:			
Resultaat na bestemming	4.211.018		
Toevoegingen aan reserves	7.951.256		
Overschot bijdragen derden in investeringsprojecten	4.844.056		
Vrijval BTW uit transitoria	164.641		
Vervallen commiteringen tgv algemene reserve	5.416.445	22.587.416	
Verminderings:			
Onttrekkingen aan reserves	7.038.349		
Bijdrage investeringsprojecten uit algemene reserve	129.590		
Afwikkeling commiteringen	7.808.304	14.976.243	
Totaal		170.033.465	162.422.292

Voorzieningen

		Ultimo 2004	Ultimo 2003
Beginsaldo		96.159.730	
Toevoeging:			
Toevoeging saldo partners RAOZ	132.796		
Toevoegingen tlv speerpunten	35.146.125		
Toevoegingen mbt te besteden investeringsbijdragen	13.705.656		
Toevoegingen tlv apparaatskosten	1.163.306	50.147.883	
Onttrekking:			
Rechtstreekse onttrekkingen	16.513.853	16.513.853	
Totaal		129.793.760	96.159.730

Jaarrekening 2005 (bedragen in €)

Algemene reserve

		Ultimo 2005	Ultimo 2004
Beginsaldo		64.382.042	
Toevoeging:			
Bestemd rekeningsaldo 2004	307.427		
Correctie investeringsbijdragen 2004	12.234		
		319.660	
Onttrekking:			
Eindsaldo		64.701.702	64.382.042

Bestemmingsreserves

	Beginsaldo 2005	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Eindsaldo 2005
Vrij aanwendbaar				
Reserve Majeure Projecten	6.483.479	6.153.591	0	12.637.070
Reserve Grote infrastr. Werken	53.799.489	13.173.667	22.527.116	44.446.040
Reserve A2-ondertunneling	18.850.000	950.000	0	19.800.000
Egal.reserve gladheidsbestrijding	331.378	43.441	0	374.819
Reserve knelpunten econ. beleid	124.807	0	0	124.807
Subtotaal	79.589.153	20.320.699	22.527.116	77.382.736
Gebonden				
Egal.reserve BCF	1.319.488	5.910.251	0	7.229.739
Best.res dekking kap.lasten BCF	7.201.250	0	1.028.750	6.172.500
Best.res bodemsanering Vinkenslag	1.006.066	0	0	1.006.066
Best.res impulsfinanciering tUL	5.000.000	0	0	5.000.000
Best.res bijst. Aandelenkap LIOF	7.200.721	0	0	7.200.721
Reserve grondwaterbeheer	123.728	4.405	128.133	0
Reserve Jeugdzorg	0	4.172.621	943.810	3.228.811
Reserve buitenring Parkstad	0	1.500.000	0	1.500.000
Subtotaal	21.851.253	11.587.277	2.100.693	31.337.837
Totaal	101.440.406	31.907.976	24.627.809	108.720.573

Voorzeningen

	Beginsaldo 2005	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Eindsaldo 2005
Voorziening voor toek. Verpl.:				
Voorz. Uittrederegeling personeel	5.539.871	1.400.000	879.281	6.060.590
Risicovoorzeningen:				
Garantstelling Symbiose	103.462	373.032	103.462	373.032
Lastenegaliserende voorzieningen:				
Voorz. Uitkering ex-statenleden	322.072	54.454	27.774	348.752
Voorz. Onderhoud prov. gebouwen	5.619.251	1.506.534	1.256.281	5.869.504
	5.941.323	1.560.988	1.284.055	6.218.256
Voorz nog te best. Midd. Derden:				
Thema 1 Ondernemend Limburg	1.797.429	924.422	183.735	2.538.116
Thema 2 Jong zijn in Limburg	0	168.459	0	168.459
Thema 3 Veilig leven in Limburg	8.133.886	847.466	2.023.093	6.958.259
Thema 4 Ruimte voor Limburg	812.728	34.631	178.405	668.954
Thema 5 Vitale kernen en buurten	40.733.198	9.679.974	7.413.539	42.999.633
Overige beleidsvoering	66.731.864	5.706.035	25.234.172	47.203.727
	118.209.104	17.360.988	35.032.943	100.537.148
Totaal voorzieningen	129.793.760	20.695.008	37.299.741	113.189.026

Jaarrekening 2006 (bedragen in €)

Algemene reserve

		Ultimo 2006	Ultimo 2005
Beginsaldo		64.701.702	
Buffer	30.000.000		
Surplus	34.701.702		
Toevoegingen Buffer:			
Verhoging obv PS-besluit voorjaarsnota 2006	2.000.000		
Toevoegingen Surplus:			
Bestemd rekeningsaldo 2005	-2.849.895	-849.895	
Onttrekkingen Surplus:			
Vorming risicoreserve Grondbedrijf	5.900.000		
Vorming bestemmingsreserve Vinkenslag	1.591.000		
Vorming best.reserve Hoogwaterbescherming	2.100.000		
Overheveling naar Buffer	2.000.000		
		11.591.000	
Eindsaldo		52.260.807	64.701.702
Buffer	32.000.000		
Surplus	20.260.807		

Bestemmingsreserves

	Beginsaldo 2006	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Eindsaldo 2006
Vrij aanwendbaar				
Reserve Majeure Projecten	12.637.070	3.250.000	8.950.000	6.937.070
Reserve knelpunten econ. beleid	124.807	411.516		536.323
Reserve Grote infrastr. Werken	44.446.040	40.333	13.558.023	30.928.350
Egal.reserve gladheidsbestrijding	374.820	13.105		387.925
Subtotaal	57.582.737	3.714.954	22.508.023	38.789.668
Gebonden				
Best.res impulsfinanciering tUL	5.000.000		1.000.000	4.000.000
Reserve A2-Ondertunneling	19.800.000	19.225.000		39.025.000
Best.res Hoogwaterbescherming	0	1.810.492	1.684.958	125.533
Best.res Flora- en Faunawet	0	443.120		443.120
Risicoreserve Grondbedrijf	0	5.900.000		5.900.000
Best.res bijst. Aandelenkap LIOF	7.200.721		7.200.721	0
Reserve buitenring Parkstad	1.500.000	3.793.509		5.293.509
Best.res bodemsanering Vinkenslag	1.006.066			1.006.066
Best.res Vinkenslag	0	1.591.000		1.591.000
Reserve grondwaterbeheer	0	37.844		37.844
Reserve Jeugdzorg	3.228.811	72.648	957.466	2.344.003
Best.res dekking kap.lasten BCF	6.172.500		1.028.750	5.143.750
Egal.reserve BCF	7.229.739		3.174.734	4.055.005
Subtotaal	51.137.837	32.873.613	15.046.620	68.964.830
Totaal	108.720.574	36.588.567	37.554.643	107.754.498

Reserve Majeure Projecten

	Realisatie 2006	Raming 2006	Verschil
Beginsaldo	12.637.070		
Toevoegingen:			
Jaarlijks tlv exploitatie	3.250.000	3.250.000	0
Onttrekkingen:			
Thema 1: Campusplan Maastricht	0	650.000	650.000
Thema 2: Middenzaal Heerlen	2.500.000	2.500.000	0
Thema 2: Project AINSI Maastricht	950.000	950.000	0
Thema 2: Technodome Venlo	1.500.000	1.500.000	0
Thema 4: Floriade	1.500.000	7.000.000	5.500.000
Thema 5: Q4 Venlo	2.500.000	2.500.000	0
Subtotaal Onttrekkingen	8.950.000	15.100.000	6.150.000
Totaal	6.937.070	-11.850.000	-6.150.000

Voorzieningen

	Beginsaldo 2006	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Eindsaldo 2006
Voorziening voor toek. Verpl.:				
Voorz. Uittrederegeling personeel 2005	6.060.590		1.392.475	4.668.115
Voorz. Reorganisatie 2006	0	3.529.454		3.529.454
Risicovoorzieningen:				
Garantstelling Symbiose	373.032		57.156	315.876
Schadeclaims Ontgrondingen	0	597.876		597.876
Lastenegaliserende voorzieningen:				
Voorz. Uitkering ex-statenleden	348.752	54.454	6.454	396.752
Voorz. Onderhoud prov. gebouwen	5.869.504	1.507.074	1.226.336	6.150.242
Voorz nog te best. Midd. Derden:				
Thema 1 Ondernemend Limburg	2.538.116	53.588.909	2.611.014	53.516.011
Thema 2 Jong zijn in Limburg	168.459	180.276	3.428	345.307
Thema 3 Veilig leven in Limburg	6.958.259	17.261	3.977.177	2.998.343
Thema 4 Ruimte voor Limburg	668.954	226.669	875.307	20.316
Thema 5 Vitale kernen en buurten	42.999.633	3.020.100	5.842.028	40.177.706
Overige beleidsvoering	47.203.727	3.843.637	-491.569	51.538.933
Totaal voorzieningen	113.189.026	66.565.709	15.499.806	164.254.929

Actieprogramma 9.1 t/m 9.14 Toevoeging aan reserves

	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Reserve Majeure Projecten	3.250.000	0	3.250.000	3.250.000	0
Reserve GIW	0	0	0	40.333	-40.333
Reserve ondertunneling A2	1.027.125	18.197.875	19.225.000	19.255.000	0
Reserve knelpunten econ. Beleid	0	0	0	411.516	-411.516
Reserve gladheidsbestrijding	0	0	0	13.105	-13.105
Risicoreserve Grondbedrijf	0	5.900.000	5.900.000	5.900.000	0
Reserve Grondwaterbeheer	0	0	0	37.844	-37.844
Egalisatiereserve Jeugdzorg	0	0	0	72.648	-72.648
Reserve Buitenring Parkstad	1.500.000	1.200.000	2.700.000	3.793.509	-1.093.509
Bestemmingsreserve Vinkenslag	1.591.000	0	1.591.000	1.591.000	0
Reserve hoogwaterbescherming	2.100.000	0	2.100.000	1.810.492	289.508
Reserve Flora- en Faunawet	0	0	0	443.120	-433.120
Resultaat na bestemming	9.468.125	25.297.875	34.766.000	36.588.567	-1.822.567

Voor een nadere toelichting op de toevoegingen aan de reserves in 2006 wordt verwezen naar de betreffende posten in de 'Toelichting op de balans per 31-12-2006'.

Actieprogramma 10.1 t/m 10.10 Onttrekkingen aan reserves

	Ramingen 2006			Real. 2006	Verschil
	Prim	Begr. Wijz.	Na wijz.		
Algemene reserve	3.691.000	5.900.000	9.591.000	9.591.000	0
Reserve Majeure Projecten	15.100.000	0	15.100.000	8.950.000	6.150.000
Reserve GIW	0	5.925.000	5.925.000	13.558.023	-7.633.023
Best.reserve dekking kap.lasten BCF	1.028.750	0	1.028.750	1.028.750	0
Egalisatiereserve BCF	0	800.000	800.000	3.174.734	-2.374.734
Reserve impulsfinanciering tUL	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	0
Reserve bijst. aandelenkapitaal LIOF	0	7.200.721	7.200.721	7.200.721	0
Egalisatiereserve Jeugdzorg	0	1.037.435	1.037.435	957.466	79.979
Reserve hoogwaterbescherming	0	408.000	408.000	1.694.958	1.276.958
	19.819.750	22.271.156	42.090.906	47.145.642	-5.054.736

Bijlage 4 Overzicht reserves en voorzieningen 2004

Jaarrekening 2004 (bedragen in €)

	Saldo aanvang 2004	Na beleids- nota R&V	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo eind 2004
Algemene reserve	44.260.766	50.489.197	14.022.434	129.590	64.382.041
Buffer	22.689.011	22.689.011	7.310.989		30.000.000
Restant	21.571.755	27.800.187	6.711.445	129.590	34.382.042
Vrij aanwendbare best. Reserves	75.476.117	64.645.868	16.272.259	1.328.973	79.589.153
Reserve Majeure Projecten	0	0	6.483.479		6.483.479
Reserve GIW	45.206.451	45.206.451	8.593.038		53.799.489
Reserve A2-Ondertunneling	17.950.000	17.950.000	900.000		18.850.000
Egal.reserve gladheidsbestrijding	295.108	295.108	36.270		331.378
Reserve knelpunten econ. beleid	1.194.308	1.194.308	259.472	1.328.973	124.807
Reserve algemeen econ. beleid	10.830.249	0			0
Gebonden bestemmingsreserves	22.196.494	33.715.772	1.653.160	13.517.680	21.851.252
Egal.res BCF	12.258.586	4.028.586	1.637.156	4.346.254	1.319.488
Reserve dekking kap.lasten BCF	0	8.230.000		1.028.750	7.201.250
Res. bodemsanering Vinkenslag	1.006.066	1.006.066			1.006.066
Reserve Impulsfinanciering tUL	0	5.000.000			5.000.000
Res. bijstorting aand.kap. LIOF	0	7.200.721			7.200.721
Reserve grondwaterbeheer	442.096	442.096	16.004	334.372	123.728
Reserve Commiteringen	7.808.304	7.808.304		7.808.304	0
Reserve Kavelruil in Limburg	35.835	0			0
Res. Vml St. Studiefonds L'burg	74.869	0			0
Res. Masterplan Soc. Werkvoorz.	271.658	0			0
Reserve Flora- en faunabeheer	283.261	0			0
Reserve knelpunten musea	15.820	0			0
Regalisaties. automatisering	0	0			0
					0
Risicovoorzieningen	1.102.427	1.102.427	0	473.594	628.833
Voorz. dubieuze debiteuren	638.192	638.192			525.371
Voorz. overbr.maatr. Symbiose	464.235	464.235			103.462
Voorzieningen toek. Verplicht.	7.200.721	0	5.539.871	0	5.539.871
Bijstorting aandelenkap. LIOF	7.200.721	0			0
Uittrederegeling personeel	0	0	5.539.871		5.539.871
Lasten-egaliserende voorz.	4.301.669	4.301.669	2.558.528	918.874	5.941.323
Uitkering ex-statenleden	371.825	371.825	54.454	104.207	322.072
Onderhoud Prov. Gebouwen	0	3.929.844	2.504.074	814.667	5.619.251
Onderhoud Gouvernement	3.842.658	0			0
Groot onderhoud Bonnef	52.518	0			0
Groot onderhoud Buggenum	34.667	0			0

Bijlage 5 Toetsingscriteria FMP

Bron: Begroting 2005

Toetsingscriteria FMP:

- toekenning vindt plaats op basis van nut, noodzaak en uitvoeringsgereedheid;
- verzoeken om een bijdrage worden in onderlinge competitie beoordeeld bij de voortgangsrapportage en bij de opstelling van de programmabegroting;
- bij toekenning van een claim wordt eerst nagegaan in hoeverre initieel een beroep kan worden gedaan op reguliere middelen, dan wel de 24 miljoen voor beleidsintensivering;
- aan een geaccordeerde claim wordt een houdbaarheidsdatum gekoppeld. Bij verstrijken van deze datum worden niet bestede gelden teruggestort in het fonds. Zaken die op het moment van verstrijken van de houdbaarheidsdatum niet hard verplicht zijn, komen niet meer voor bijdragen in aanmerking;
- met derden dienen vóór de toekenning resultaatafspraken te worden gemaakt en vastgelegd;
- bij de beoordeling van de verzoeken wordt verder rekening gehouden met de omvang van het FMP op het moment van uitkering en de verwachte ontwikkeling en afspraken tijdens de coalitievorming.